

LETO XX. Štev. 42

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBORList izhaja vsak dan razen
petka - Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAYICA

„LJUDSKA PRAVICA“
USTANOVLJENA 1. OKTOBRA
1949 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BOJBO JE ČER-
JALA SVOJE DNEVIŠKE IN
TEDNJE - OD OSVOBODITVE
DO 1. JULIJA 1949 SVOJE
DNEVIŠKE IN TEDNJE
- OD 1. JUNIJA 1949 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO
STI S „BORBO“

CIPRSKO VPRAŠANJE

pred političnim odborom Generalne skupščine OZN

New York, 18. febr. (AFP). — Politični odbor Generalne skupščine je začel danes dopolne obravnavati vprašanje Cipra. To vprašanje za OZN ni novo, ker je bilo na dnevnem redu Generalne skupščine že pred letom. Mnogi poskusi, da bi uredili to vprašanje, so bili zaman. Zdaj bo skupščina OZN znova najti kompromis. Grčija pa je zahtevala, naj bi to vprašanje proučili kot zahtevo po pripoznanju načela o samoodločbi ciprskega prebivalstva pod okriljem OZN. Na drugi strani pa je Velika Britanija sprožila ciprski spor, ker Grčija kaže »podpira ciprski terorizem«.

Uradno so objavili, da je grška delegacija v OZN danes predložila političnemu odboru resolucijo, v kateri zahteva, naj prebivalstvu Cipra prizna pravico do samoodločbe. Resolucija poudarja, da je ureditev ciprskega vprašanja važna ne samo za otočane, marveč tudi za ureditev položaja in okrepitev miru na vzhodnem Sredozemlju nasploh.

Razpravo v odboru je začel grški zunanji minister Averoff, ki je izjavil, da je britanska stališča prepričala grško vlado, da ciprsko vprašanje ni moč urediti brez pomoči OZN. Govoril je o sistemu britanske kolonialne uprave na otoku in v tej zvezi zahteval, naj OZN pomaga doseči, da Ciper ne bo več »koncentracijsko taborišče, taborišče mučenja in poniževanja človeka«.

IRA vznemirja Britanijo

London, 18. febr. (Tanjug). Od delki britanske vojske in policije v grofiji Tyrone v Severni Irski so danes nadaljevali preiskavo, da bi izsledili irske nacionaliste, pripadnike Irske republikanske armade (IRA), ki so večer vrgli v zrak železniški most med Belfastom in Londonderryjem ter poškodovali most nad železniško progo pri Pomeroyu, 15 km severno od irske meje.

Casniki poročajo, da so po obisku predsednika vlade Severne Irske lorda Brookenborougha v Londonu, ki se je minuli teden sestal z Macmillanom, sestavili nov načrt o poostrenih varnostnih ukrepih v Severni Irski. Odkar je bilo potrjeno, da nameravajo irski nacionalisti razširiti svoje diverzantsko delovanje, so tudi v Angliji pripravili varnostne ukrepe, zlasti da bi zavarovali občutljive naprave in atomske raziskovalne centre.

Trgovinska pogajanja s CSR

Praga, 18. febr. (Tanjug). Davi je odpotovala iz Prage v Beograd čkoslovaška gospodarska delegacija, ki se bo z jugoslovanskimi predstavniki pogajala o letošnji trgovinski menjavi blaga med obema deželama. Delegacijo vodi pomočnik ministra za zunanjo trgovino Robert Smele.

Naši sindikalni delavci na Poljskem

Varšava, 18. febr. (Radio Varšava). V Centralnem svetu Zveze sindikatov je bil sestanek delegacije Zveze sindikatov Jugoslavije z varšavskim sindikalnim aktivom. Jugoslovanski delegati so se seznanili s problematiko dela in organizacijsko sestavo Zveze sindikatov Poljske ter s smernicami sindikalnega gibanja po VIII. plenarnem CK ZDPP. Jugoslovanski gostje so potem krenili na potovanje po deželi, ki bo trajalo teden dni. Ogledali si bodo vse večje industrijske centre.

VREMENSKA NAPOVED

za torek, 19. februarja 1957
Precej oblačno, zlasti sprva se nekaj padavin. Temperature ponoči med 0 in 4, v prvorju 6, najvišje dnevne temperature med 5 in 10 stopinj C.

Stanje vremena:

Področje nizkega zračnega pritiska s svojimi frontalnimi motnjami se pomika prek Severne Italije in Alp dalje proti severovzhodu. V višjih delih je hladen zrak in podaljšuje nestalno vreme.

Ime britanskega guvernerja Hardinga je dejal, bo v zgodovini ciprskega naroda »zapisano s krvjo in solzami«.

Averoff je poudaril, da je ciprsko ljudstvo pričakovalo, da bo po drugi svetovni vojni postalo svobodno, in da si je grška vlada vztrajno prizadevala vplivati na britansko vlado, da bi našli mirno in pravilno ureditev tega vprašanja. Grška vlada je v teh svojih težnjah neprestano zadevala ob nepopustljivo stališče britanske vlade, ki je bilo včasih celo surov. Ciper je postal oporišče za napad na Egipt. OZN ne sme prezreti te usodne strani ciprskega vprašanja.

Ko je govoril o britanskih trditvah, da grška vlada materialno podpira gibanje ciprskega naroda za samoodločbo, je rekel, da Grčija ni nikdar pošiljala orožja ciprskim domoljubom, marveč jih je samo politično podpirala, kar sodi, da je njena obveznost. Predlagal je, naj OZN konstruktivno uredi ciprsko vprašanje, ter napovedal, da bi Grčija morebiti privolila v to, da bi postal Ciper

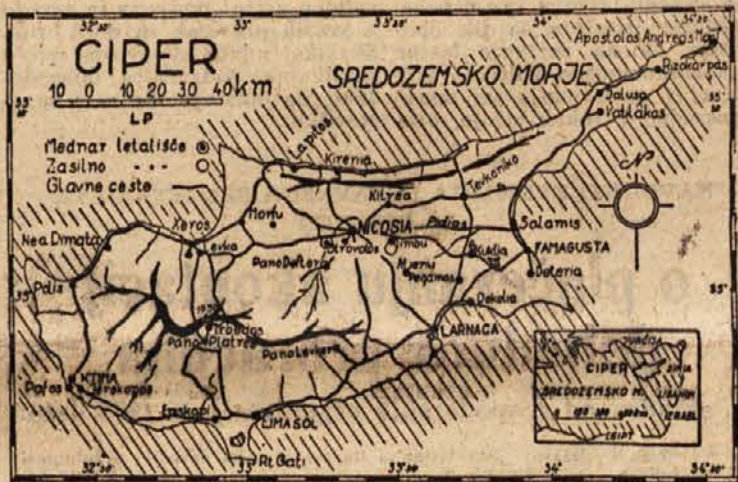
ciprskemu narodu pravico do samoodločbe, prouči sedanjí položaj na otoku, ki se je močno poslabšal, ter ugotovi, da je mir na Cipru važen za vsa področja na vzhodnem Sredozemlju. Generalna skupščina naj izrazi željo, da bi imel ciprski narod prilagoditve sam odločati o svoji prihodnosti.

Resolucija, ki jo je predložila Velika Britanija, pa zahteva, naj Generalna skupščina zahteva od grške vlade, naj ta uveljavi učinkovite ukrepe, s katerimi bi preprečila podporo ali hrabritev upornikov.

Seja političnega odbora je bila po govoru grškega zunanjega ministra prekinjena in se bo nadaljevala noč.

Stavka na Cipru

Nikosija, 18. febr. (Reuter). — Delavci v britanskih oporiščih v Akrotiri in Episkopiji na Cipru so danes stavkali, da bi dali podurka začetku razpravi o ciprskem vprašanju v OZN. Na delo je prišlo le malo delavcev, med-

za sedaj povsem neodvisna dežela, čeprav bi bilo le s priključitvijo otoka h Grčiji zadostno upravičen narodnostnim težnjam ciprskega prebivalstva.

Političnemu odboru sta bili predloženi dve resoluciji o ciprskem vprašanju. Prvo je predlagala Grčija, ki v njej zahteva, naj Generalna skupščina prizna

tem ko pravi uradno poročilo, da stavka polovica vseh delavcev.

Vse osnovne in srednje šole v Limasolu so zaprli, ker učenci niso prišli v šole. Tudi trgovine v tem mestu so bile davi zaprte. Oblasti so prepovedale izhod iz hiš vsem Grkom v starosti od 12 do 27 let, češ da morajo preprečiti demonstracije.

Ali bodo kdaj izgladili nasprotja o zahodnoevropskem trgu in Evroatomu

Pariz, 18. febr. (Tanjug). Zunanji ministri Francije, Belgije, Nizozemske, Nemčije, Italije in Luksemburške so se sestali danes v Parizu, da proučijo: sporne probleme pred sklenitvijo pogodbe o Evroatomu in skupnem trgu. Sejam predseduje belgijski minister Henri Spaak, ki je hkrati prevzel posle posrednika v izravnavi preostalih nasprotij na poti k sklenitvi teh sporazumov.

Ministri so danes odobrili poročilo delovnih skupin, ki so večer pripravile tri variante o ureditvi enajstih spornih točk predvsem glede ureditve notranjih uvoznih taks in skupnih carinskih tarif nasproti tretjim deže-

lam, ki niso članice skupnega trga. Potem so ministri proučili poročilo Christiana Pineauja o zahtevi Francije po vključitvi prekomorskih področij v skupni trg. Na Spaakov predlog bodo to vprašanje obravnavali predsednik vlad šestih zahodnoevropskih dežel, ki se sestanejo jutri dopoldne.

Pineau je rekel, da nudi »skupni trg za to izredno možnost Evropi, da konsolidira svoje sedanje pozicije. V nasprotnem primeru bi bila Evropa omejena na običajni zemljepisni prostor in bi izgubila pomembne afriške surovine.«

Tudi vprašanje lastništva atomskih snovi v okviru pogodbe o Evroatomu so prepustili dokončni odločitvi ministrskim predsednikom »Male Evrope«. Bistvo tega spora je pravzaprav v vprašanju kontrole nad uporabo atomskih snovi. Po določbah pogodbe bi se vse včlanjene dežele zavezale, da bodo atomske snovi uporabljale izključno za mirnodobno proizvodnjo. Izvzeta bi bila samo Francija, ki se pripravlja na proizvodnjo atomskih bomb. Po nemški koncepciji lastništva bi skupno kontrolo nad uporabo atomskih snovi omejili samo na tisti del, ki ga dajejo na razpolago Evroatomu včlanjene države.

Vprašanje vključitve kolonij v skupni trg je sprožilo že ostre debate. Današnji francoski predlogi pomenijo v tem oziru skrajni kompromis. Francija bi hotela, da bi začasno vključili v skupni trg vse njene posesti in kolonije, tudi Alžir, in sicer za pet let. Po tem »poskusnem obdobju« bi svet zunanjih ministrov s soglasnim sklepom odločil o bodočih stikih zahodnoevropskega trga z afriškimi področji. Po ostalih francoskih predlogih bi dali partnerji Franciji v skupnem trgu poobla-

Ollenhauer pri Dullesu

Washington, 18. febr. (AP). — Vodja zahodnonemških socialnih demokratov Erich Ollenhauer se je danes sestal z zunanjim ministrom Dullesom. Pred tem je imel vrsto sestankov z drugimi

funkcionarji vlade. Sestal se bo tudi s skupino senatorjev, nato pa se bo v obrambnem ministrstvu razgovarjal o vprašanjih zahodnoevropske obrambe. O sindikalnih vprašanjih se bo noč razgovarjal z najvišjimi funkcionarji Združenja sindikatov na večerji, ki mu jo je priredila ameriška sindikalna organizacija.

Arabska konfederacija

se bo razširila na Jordanijo in Saudsko Arabijo

Aman, 18. febr. (Reuter). Predsednik vlade Sulejman Nabulsi je danes izjavil, da bo vlada ukrenila vse potrebno za ustanovitev konfederacije z Egiptom, Sirijo in Saudsko Arabijo, čim bo razveljavljena anglo-jordanska zavez-

niška pogodba. Pričakujejo, da bodo formalnosti zastran razveljavitve te pogodbe iz leta 1949 zaključene že v bližnjih dneh.

Egipt in Sirija sta se v načelu že sporazumela o federaciji. Sirska vlada se je zavzemala za ustanovitev federalne unije s političnim in ekonomskim združevanjem ter skupnim državljanstvom. Predsednik sirske vlade Sabri Asali je v zvezi z napovedjo, da se bo razgovorom pridružila Jordanija, prejšnji mesec izjavil, da se lahko vse liberalne arabske dežele pridružio uniji. Nemara bo vprašanje konfederacije tudi glavni predmet razgovorov arabskih državnikov, ki se bodo 26. februarja sestali v Kairu.

Jordanski kralj Husein je sprejel povabilo egiptovskega predsednika Naserja na ta sestanek. Tudi kralj Saudske Arabije Ibn Saud in sirski predsednik Kuatli sta že napovedala udeležbo na konferenci, na kateri bo Ibn Saud obrazložil tudi vsebino svojih razgovorov, ki jih je imel pred kratkim v ZDA z Eisenhowerjem.

TEHNIČNA POMOČ OZN SAUDSKI ARABJI

Kairo, 18. febr. (Reuter). Informacijski center OZN v Kairu je danes objavil, da so v Džedi sklenili sporazum o tehniški pomoči OZN Saudski Arabiji.

Še en ameriški poskus da bi pripravili Izrael k umiku iz Egipta

Eisenhower ponovno terja od izraelske vlade, naj izpolni odredbe OZN, ker ima že dovolj poroštov za zaščito izraelskih interesov

New York, 18. febr. (AFP). — Generalni sekretar OZN Dag Hammarskjöld je bil sinoči obveščen o neuspehu dosedanjih ameriško-izraelskih razgovorov o ureditvi spora na Bliznjem vzhodu. Razgovorov pa ni komentiral.

Izraelsko veleposlaništvo v Washingtonu je objavilo sinoči poročilo, v katerem pravi, da odgovora izraelske vlade na spomenico ZDA o umiku izraelskih čet z egiptovskega ozemlja in o poroštvih za svobodno plobovo po Akabskem zalivu ne gre tolmačiti

kot odklonitev ameriških predlogov. Izrael vidi v ameriški spomenici »v veliki meri sprejem načel in ciljev izraelskih zahtev. Izraelsko veleposlaništvo je objavilo tudi besedilo spomenice, ki jo je Izrael v petek poslal v ZDA.

V njej je vlada Tel Aviva poudarila, da prisloja nadaljevanju razgovorov z ZDA zelo velik pomen. Izraelska ministrica za zunanje zadeve Golda Meyr pa je na ameriškem televizijskem omrežju sinoči izjavila, da bo Izrael umaknil svoje čete iz Gaze in Akabskega zaliva samo, če bodo ZDA dale potrebna poročila za zaščito pravice slehernega naroda do upora be Akabskega zaliva. Predlagala je, naj bi ZDA poslale tudi svoje ladje v ta zaliv, da bi zagotovile svobodno plobovo po njem. Poročilo ZDA bi morala biti izražena v javni deklaraciji. Izraelska zunanja ministrica je poudarila tri faze za poravnavo spora o Akabskem zalivu: prvič, da Egipt, Saudska Arabija in Izrael sklenejo pogodbo o poroštvih vsem tem dežlam, da lahko njihove ladje vozijo po prekopu; drugič, da pošlje OZN svoje čete na področje zaliva, ki naj ostanejo tam, dokler ne bo zagotovljena plobova vseh ladij po tem zalivu, in tretjič, da Egipt in Izrael sklene ta mir.

Davi je predsednik ZDA Eisenhower poslal Izraelu nov

poziv, naj umakne svoje čete iz Egipta v skladu s sklepi Generalne skupščine OZN. Eisenhower je v pismeni izjavi pojasnil prizadevanje ZDA in OZN, da bi pripravile Izrael od tega. Hkrati je objavil besedilo spomenice ZDA, poslano Izraelu 11. februarja, v kateri je bil pojasnjen načrt o izraelskem umiku. Ameriška vlada meni, »da je Izrael dobil največ poroštov, kar jih je mogel pričakovati v sedanjem položaju in kar mu jih je bilo sploh možno dati, ne da bi škodovali drugim.«

Poročilo o novem pozivu ameriškega predsednika je bilo objavljeno takoj potem, ko je predstavnik Bele hiše James Hagerty sporočil novinarjem, da je izraelski veleposlanik v Washingtonu zavrnil ameriški načrt o umiku izraelskih čet iz Egipta. Izraelski veleposlanik je pojasnil to stališče na sestanku z zunanjim ministrom Dullesom. Hagerty je izjavil, da je odgovor Izraela na zahtevo ZDA negativen.

V OZN pa pripravlja medtem skupina afriških in azijskih dežel osnutek nove resolucije, v kateri zahteva sankcije proti Izraelu. Tudi malone vse ostale delegacije se strinjajo s tem, da je treba zdaj odločno zahtevati, naj se Izrael pokori resolucijam Generalne skupščine in umakne svoje čete z egiptovskega ozemlja.

Socialdemokratska kritika

bonnskega vključevanja Zahodne Nemčije v zahodni skupni trg

Bonn, 18. febr. (Tanjug). — V zvezi s konferenco zunanjih ministrov šestih zahodnoevropskih dežel izražajo v zahodnonemških opozicijskih krogih nezadovoljstvo, da vlada ni seznanila parlamenta in javnosti z vprašanji v zvezi z zahodnoevropskim skupnim trgov. Socialni demokrati opozarjajo v zvezi s skupnim trgov na štiri momente, o katerih menijo, da so neugodni za Zahodno Nemčijo. Prvi je sporazum, po katerem bo šest zahodnoevropskih dežel v svojih stikih z državami zunaj skupnega trga zvišale carine za surovine in polizdelke najmanj za 60%. Drugi neugodni moment je nevarnost, da bi se zožile možnosti glede prodaje izdelkov zahodnonemške kemije in farmacevtske industrije. Socialni demokrati se tudi ne strinjajo z načrtom o medsebojnem poročanju za stabilnost valut včlanjenih dežel, ker bi to praktično pomenilo, da bi sedanji zahodnonemški presežek v devizah upora-

bili n. pr. za saniranje francoskega franka. To pa bi pomenilo podpirati francoske kolonialistične ukrepe v Severni Afriki. Ti ukrepi pa so glavni vzrok, da je vrednost francoskega franka padla.

Socialni demokrati so posebno nezadovoljni sprčo položaja, ki bo nastal v stikih med Zahodno in Vzhodno Nemčijo zaradi carinske politike šestih dežel Zahodne Evrope. To bo namreč neugodno vplivalo na trgovinske stike med Zahodno in Vzhodno Nemčijo. Vzhodna Nemčija izkazuje svoje blago v Zahodno po takzu imenovanih notranjih cenah, ki so za 20 do 30% višje od cen blaga za ostale dežele.

Pomislike proti načrtom o skupnem trgu ima tudi Svobodna demokratska stranka, ki poudarja, da bo novi položaj ustvaril v Evropi dve tržni področji, kar bo še bolj poglabilo nasprotja med Zahodom in Vzhodom.

Henry Spaak

Truman ne pojde v Ankaro in v Atene

Washington, 18. febr. (AP). — Ameriško zunanje ministrstvo je danes objavilo, da je bivši predsednik ZDA Truman odklonil povabilo, naj pride prihodnji mesec na obisk v Grčijo in Turčijo ob 10. obletnici »Trumanove doktrine« o pomoči obema deželama.

SKUPŠČINSKO ZIVLJENJE

O čem bodo razpravljali

posamezni odbori Zveznega sveta
in Zbora proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine

Beograd, 18. febr. (Tanjug). Pet odborov sveta in zbora proizvajalcev Zvezne ljudske skupščine bo konec tega tedna obravnavalo osnutke zakonov o razlastitvi in obveznem obdelovanju kmetijskih zemljišč.

Zakonodajni odbor Zveznega sveta se sestane 22. februarja, da prouči osnutek zakona o razlastitvi, zakonodajni odbor Zbora proizvajalcev pa 23. februarja, da prouči osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o

obdelovanju zemlje. Osnutek zakona o razlastitvi bodo obravnavali tudi v odboru za organizacijo oblasti in upravo, ki se sestane 23. februarja.

Tudi oboja odbora za gospodarstvo skupščinskih domov se bosta sestala 23. februarja in proučila ta dva zakonska osnutka. Razen tega bo odbor za gospodarstvo Zveznega sveta obravnaval spremembe statuta Zveze obrtnih zbornic. O tem statutu bo razpravljala tudi odbor za gospodarske organizacije Zbora proizvajalcev, in sicer 25. februarja, tik pred zasedanjem Zvezne ljudske skupščine.

Za 25. februar sta napovedani tudi seji mandatno-imunitetnega odbora in odbora za volitve Zbora proizvajalcev. Mandatno-imunitetni odbor bo proučil poročilo zvezne volilne komisije o dodatnih volitvah zveznih ljudskih poslancev, ki so bile lani in letos v januarju. Drugi odbor pa bo razpravljala o izvolitvi časniških sodnikov Vrhovnega gospodarskega sodišča.

Sporazum z Avstrijo
in Italijo o liberalizaciji
blagovnega prometa

Kakor poroča Jugopres, je Jugoslavija dosegla z Avstrijo in Italijo načelno soglasje o tem, da je moč 10 % jugoslovanskega izvoza v ti dve deželi svobodno uporabiti znotraj celotnega področja držav, ki so članice Organizacije za evropsko ekonomsko sodelovanje (OEEC). Svet ministrov OEEC je s odlokom 29. oktobra 1956 priporočil članicam te organizacije, naj sklenejo z jugoslovansko vlado na liberalni podlagi dogovore o liberalizaciji blagovnega prometa. Zdej so v teku razgovori z vsemi deželami OEEC, razen s Turčijo, ki je bila s odlokom Sveta ministrov sprito njenih težav v plačilni bilanci izločena.

Enotni jugoslovanski
televizijski program?

Včeraj se je začelo v Zagrebu posvetovanje predstavnikov televizijskih studijev Beograda, Zagreba in Ljubljane, na katerem bodo proučili možnost, da bi uvedli enotni jugoslovanski televizijski program. Posvetovanje bo trajalo sedem dni. Na njem bodo analizirali izkušnje iz eksperimentalnih programov v treh televizijskih studijih, ki so jih doslej ustanovili, kakor tudi druga vprašanja organizacije televizijske službe v naši deželi. Razpravljali bodo tudi o možnosti, da bi nadalje prenašali tuje televizijske programe prek jugoslovanskega televizijskega omrežja.

PRED RAZPRAVO O OSNUTKU DRUŽBENEGA PLANA
V KRANJSKEM OKRAJULetos temeljitejša razprava
o okrajnih družbenih planih

Letos bodo v kranjskem okraju odborniki OLO, politične organizacije, občine, organi delavskega in družbenega upravljanja ter zadrzne organizacije lahko izdatneje sodelovali pri sestavi okrajnega družbenega plana kot lani, ko je bilo za to premalo časa. Letos sta bila namreč zvezni in republiški družbeni plani pravčasno sprejeta, zato je tudi Zavod za planiranje pri OLO lahko že sestavil grobi osnutek predloga plana. Te dni sta o osnovnih načelih in smernicah, ki naj jih vsebuje predlog plana, razpravljala Svet za družbeni plan in finance ter Svet za gospodarstvo OLO. Takoj nato so osnutek predloga poslali ljudskim odborom, ki bodo — prav tako šele o načelih in smernicah — razpravljali o tem na seji OLO 22. t. m. Tako bo

moč na osnovi razprav vnesti v predlog eventualne spremembe, kar je bilo prejšnja leta dokaj težko izvedljivo. OLO bo o predlogu družbenega plana in proračuna dokončno sklepal šele sredi marca.

Osnutek sedanjega predloga okrajnega družbenega plana predvideva letošnje povečanje družbenega proizvoda za 4,9 %. Industrija naj bi povečala fizični obseg proizvodnje za 4 %. Število zaposlenih v industriji naj bi se povečalo za 2,3 % (lani za 3,8 %), v celotnem gospodarstvu okraja pa za 3,7 %. Proizvodnost dela v industriji naj bi se povečala letos za 1,7 % (lani za 1,1 %). Te številke pa so seveda za zdaj šele predlog v osnutku družbenega plana.

Novosti in izboljšave v TAM

V Tovarni avtomobilov Maribor so okrepili obratne delavske svete in razširili premije tudi na delavce v proizvodnji — Poživilo so delo sindikalne organizacije

Na podlagi lanske ankete CK ZKS so večja podjetja analizirala stanje in in delo političnih organizacij. Ponekod se je položaj po anketi še poslabšal. Postali so še bolj ozki pri sprejemanju mladih v vrste komunistov, v mnogih podjetjih pa ugotavljajo boljše discipline članov ZK, večjo udeležbo na sestankih itd. Odnos do mladine je ostal v glavnem nespremenjen, načelno so veliko govorili, storili pa malo. Pomemben napredek pa so politične organizacije napravile glede obravnavanja gospodarske problematike.

Prej so organizacije Zveze komunistov neredko menile, da je obravnavanje in urejanje gospodarskih vprašanj le stvar upravnega odbora in delavskega sveta in so čisto tako razpravo na sestanku Zveze komunistov enostavno prekinili.

V Tovarni avtomobilov Maribor so se politične organizacije močno potrudile za izboljšanje dela organov delavskega samoupravljanja. Obratni delavski sveti v TAM so se ustalili in postali čvrsta samostojna telesa samoupravljanja, ki so v veliko pomoč centralnemu delavskemu

svetu. Na sestanke obratnih delavskih svetov vabijo tudi predstavniki sindikalnih podružnic in sekretarje osnovnih organizacij ZK. Sedaj že ugotavljajo, da je to zelo dobra nova oblika sodelovanja s kolektivom: najbližji pot za seznanjanje kolektiva s problematiko, ki jo obravnavajo na zasedanjih.

Prav sedaj v Tovarni avtomobilov razpravljajo o spremembah tarifnega pravilnika. Pri razpravi je zelo delavna sindikalna organizacija, ki je zbrala od članov nič koliko mnenj in predlogov za tarifni pravilnik. Člani niso predlagali uravnilovke, pač pa naj bi po njihovem sklepu vsem v TAM zaposlenim povišali prejemke za 2 %, mimo povšice, ki jo bodo prejeli na osnovi analize delovnih mest. Pri povišanju ne bodo šli više kot za 15 %. Težke probleme — kadrovske vprašanje, znižanje lastne cene, sodelovanje z drugimi podjetji i. dr. pa zaradi narave proizvodnje nujno sproti urejajo.

PREJSNJI PREMIJSKI SISTEM
JE BIL PREOZEK

Prej, ko so premirali le vodilni kader v podjetju, v TAM niso dosegli zaželenega uspeha. Praktično izkušnje so jih opozarjale, da na znižanje lastne cene lahko močno vplivajo tudi delavci v proizvodnji, saj imajo neposredno v rokah stroje, oro-

dje in dragoceni material. Pri vsem tem delu pa je od večje ali manjše pazljivosti odvisna kakovost in količina izmečkov. Ko so delavcem prikazali nujnost varčevanja in hkrati nujnost doseganja premij, so pokazali veliko prizadevanja. Samo v lanskem oktobru so delavci prihranili 4 milijone zaradi zmanjšanja izmečkov. Sekretar tovarniškega komiteja je v zvezi s tem dejal: »Nedvomno lepa vsota za en mesec ne glede na to, da pri našem dragocenem materialu ni tako težko doseči milijonske vrednosti. Vendar so pri nas razmere in pogoji taki, da se nam ta širši sistem premiranja vsekakor izplača. Omejitvi smo tudi kriminal in tudi razpisništvo ni v porastu, k čemer prispeva nedvomno tudi novi premijski sistem.«

NE LE V KADRU, SPREMEMBE
SO TUDI V DELU

Sindikalna organizacija do zadnjih kadrovskih sprememb v podjetju ni mnogo pomenila. Sedaj pa so nastale spremembe tudi v njenem delu, tako da gre sedaj vstrec z delavskim samoupravljanjem in delom drugih organizacij v tovarni. Predvsem so ubrali drugo pot dela novi skupni poverjeniki. Prej zgolj zbirali sindikalne članarine, so sedaj novi poverjeniki — večinoma člani ZK — usmerjevalci dela v sindikalni grupi. Tudi vse nove delavce, ki prihajajo v TAM, sindikalna podružnica uvede v kolektiv, jim da prve napotke, jih seznani z redom in odnosi v podjetju, iz priročnika, ki ga dobe, pa jim je razviden celoten ustroj podjetja in izvedbo o svojih pravicah in dolžnostih. Skratka, novim delavcem izreče sindikalna podružnica dobrodošlico, da občutijo, da niso samo številka.

NAVODILO ZVEZNEGA DRŽAVNEGA SEKRETARIATA
ZA FINANCEo plačevanju akontacij
dohodkov proračuna

in skladov od gospodarskih organizacij za 1957. leto

Zvezni državni sekretariat za finance je izdal navodilo o začasnem plačevanju akontacij dohodkov proračuna in skladov od gospodarskih organizacij za leto 1957. Po tem navodilu bo banka zahtevala v določenem roku mesečne akontacije za leto 1957 na račun obveznosti za zvezni davke na dobiček, del dobička za družbene investicijske sklade in prispevke za proračune iz dobička. Od gospodarskih organizacij, ki so do zapadlosti akontacij predložile pristojnemu organu zaključni račun za leto 1956, bo banka zahtevala akontacije v višini, ki ustreza dvanajstini dohodkov, ugotovljenih po odobrenem zaključnem računu za leto 1956.

Od gospodarskih organizacij, ki do zapadlosti akontacij niso predložile zaključnega računa, bo zahtevala akontacije v višini, ki ustreza enomesečnemu delu dohodkov po zadnjem poročilu o periodičnem obračunu, predloženem banki. Gospodarske organizacije, katerih realizacija je neenakomerna sprito sezonskega značaja poslovanja, bodo plačale akontacije v zneskih, ki ga bo v smislu veljavnih predpisov določil sekretariat za finance okrajnega ljudskega odbora. Od ostalih gospodarskih organizacij, ki nimajo sezonskega značaja poslovanja, ki pa pošiljajo letni periodični obračun, bo banka zahtevala akontacije v višini, ki ustreza dvanajstini dohodkov po letnem periodičnem obračunu, ki so ga te gospodarske organizacije dolžne poslati banki v določenem roku, če niso predložile odobrenega zaključnega računa za leto 1957.

V navodilu je nadalje rečeno, da bo banka hkrati s plačilom akontacij zahtevala tudi prispevke za posebne družbene sklade za leto 1957. Banka bo sto-

čila to na podlagi poročil o obračunu prispevkov za posebne družbene sklade, ki so jih dolžne gospodarske organizacije poslati banki najpozneje do 20. v mesecu za prejšnji mesec. V poročilo o obračunu prispevkov za posebne družbene sklade vpišejo gospodarske organizacije podatke kumulativno od 1. januarja 1957 do vsehga zadnjega dne v mesecu, za katero pošiljajo poročilo. To poročilo mora obsegati ime sklada, za katerega se obračunava prispevek, osnovno in stopnjo za obračunavanje, znesek obračuna od prispevkov, vplačani znesek prispevkov, znesek, ki ga je treba plačati, datum, ko je bilo poročilo poslano, in podpis odgovornih funkcionarjev gospodarskih organizacij.

Na račun prispevkov za posebne družbene sklade, ki se obračunavajo od skupnega dohodka, bo gospodarske organizacije plačala za posamezne mesece 1957 akontacije v zneskih, ki ustrezajo enomesečnim zneskom obračunanih oziroma vplačanih prispevkov za leto 1957.

Kulturne

VESTI

TURNEJA ZAGREBSKIH
SOLISTOV

Orkester Zagrebskih solistov, eden izmed najboljših komornih orkestrrov v Evropi, je že dalj časa na gostovanju po zahodni Evropi. Prejšnji teden so zagrebski muziki nastopili v Holandiji v Utrechtu, Leideni, Emmenu, Eindhovenu, Arnhemu, Hilversumu in v Haagu. V Holandijo so prišli iz Londona, kjer so nastopili v znameniti koncertni dvorani Royal Festival Hall, kjer koncertirajo poleg londonske filharmonije le najboljši svetovni orkestri. S tem so prejeli Zagrebski solisti še eno lepo priznanje za svojo umetnost. Iz Holandije bodo Zagrebski solisti pod vodstvom dirigenta Antonia Janjga odpotovali v Pariz, kjer bodo imeli dva koncerta, za kasneje pa predvideva program turneje še nastope v Bruxellesu, Gandu, Anversu, Acquili, Rimu, Milanu in Torinu. Kakor je znano, bo ansambl Zagrebskih solistov obiskal letos tudi Sovjetsko zvezo in Ljudsko republiko Kitajsko.

NOVE PREMIERE V
PREDSESTVO GLEDALIŠČU
V KRANJU

Prešernovo gledališče v Kranju je v letošnji sezoni pripravilo poleg obnove Cankarjevih Hlapcev že kar šest premier. Tem pa bosta sledili v tem tednu še dve in sicer eno slovensko delo in eno iz sodobne francoske dramatike. V petek bo premiera Remčeve »Magdes«, drame, ki jo je v svoj letošnji repertoar sprejelo tudi Mestno gledališče v Ljubljani. Kranjsko predstavbo tega Remčevega realistično poetičnega dela je pripravil avtor ljubljanske uprizoritve Ferdo Delak. »Magda« bo čez nekaj dni sledila premiera drame Armanda Salacrouja »Noči jeze«, ki bi morala biti že te dni, pa je zaradi bolezni v ansamblu preložena na prihodnji teden.

»STRAST IN TUGA«
IZBOR SODOBNE JUGOSLOVANSKE
PROZE V NEMŠČINI

V letošnjem septembru bo izšla pri založbi Steingrüber v Stuttgartu obsežna antologija sodobne jugoslovanske proze pod naslovom »Liedenschaft und Trauer« (Jugoslavische Prosa der Gegenwart). Knjiga, ki bo obsegala 20 tiskovnih pol, bo izšla v 3000 izvodih in sicer v »akoprodukciji« z beograjsko založbo »Jugoslavija«. Izbor je pripravil Zoran Milišić in obsega krajša dela ali odlomke iz daljših del petindvajsetih pisateljev: Ive Andrića, Oskarja Davića, Mihaela Lalića, Dobrice Čosića, Branka Ćopića, Aleksandra Vučića, Miroslava Krleža, Ranka Marinkovića, Petra Segedina, Mirka Božića, Vesjela Kalebca, Vladana Desnice, Vladimira Simića, Slavka Janjkevića, Blaže Koneskega, Božidara Stijarica, Mile Bulatovića, Ribnikarja in Konstantinovića. Od Slovencev so zastopani: Juž Kozak, Ivan Potrč, Ciril Kosmač (»Pomladni dan«), Beno Zupančič (»Ples«), Andrej Hieng (»Grobe«) in Lojze Kovarčič (»Mlada zakonca«). Antologijo sta prevedla Milo Dor in Reinhardt Ferernann.

RAZSTAVA JUGOSLOVANSKE
LJUDSKE UMETNOSTI
V ZAH. NEMČIJI

Skupaj z Umetniškim svetom Zah. Nemčije bo beograjski Etnografski muzej priredil v začetku aprila v Zah. Nemčiji razstavo jugoslovanske ljudske umetnosti. Razstava bo obsegala okrog 300 eksponatov, med katerimi bo tudi več primerov raznovrstnih preprog, pretežno iz Pirota, dalje: ženski teloniki, v pezenimi geometrijskimi in coetnimi motivi, izbrani primerki moških srajc iz Bosne, Dalmacije in Makedonije, predpasniki, kape, pezene s srebrnim in biseri itd. Razstava bo od 4. do 30. aprila odprta v Münchenu v prostorih Zgodovinskega muzeja, od 15. maja do 15. junija v Darmstadtu, od 1. julija do 1. avgusta v Düsseldorfu in od 15. avgusta do 15. septembra v Hamburgu. Nato bodo razstavo prenesli najbrž še v Berlin.

RAZPIS NAGRAD
ZA KULTURO IN UMETNOST
V SARAJEVU

Mestni svet Sarajeva je na nedavni skupščini sprejel sklep o podeljevanju nagrad za najboljša izbirna dela s področja umetnosti in kulture. Nagrade bodo podeljevali vsako leto 6. aprila, na dan osvoboditve Sarajeva. Mestni svet bo imel o ta namen vsako leto na razpolago milijon dinarjev. Nagrada bodo lahko dela s področja književnosti, glasbe, likovne in uporabne umetnosti, gledališke umetnosti, filma in arhitekture, vendar le tista izvirna dela, ki obravnavajo tematiko vezano na Sarajevo ali pa so jih napisali avtorji, ki žive in delajo v Sarajevu. Nagrade se bodo podeljevale o višini najmanj 100 tisoč dinarjev, najvišja nagrada pa je 500.000 din; v vsakem letu bo lahko nagrajenih do pet avtorjev.

RAZMIŠLJANJA — KRITIKA — POLEMIKA

Ali so podvozi res najprimernejša rešitev
železniških prelazov v Ljubljani?

Vprašanje, ali so cestni podvozi res nujna in najprimernejša rešitev železniških prelazov v Ljubljani, predvsem na Titovi in na Celovski cesti, je moč obravnavati z dveh vidikov: s kratkoročnega in z dolgoročnega.

Z dolgoročnega vidika je treba predpostavljati, da bodo s konsolidacijo našega gospodarstva, predvsem z dvigom njegovih produktivnih sil narasle naše investicijske sposobnosti tako, da 10-ali 20-milijardna investicija ne bo predstavljala takšnega bremena, kot bi ga sedaj. Z dolgoročnega vidika odpadejo torej argumenti, ki jih navajajo v prid varianti A—34 v nivoju. S kratkoročnega vidika so omejene investicijske sposobnosti glavni razlog, ki ga navajajo po gospodarski plati v prid varianti A—34. Če pa gledamo to varianto resnično s tega vidika, če upoštevamo, da je treba v sedanjem razdobju mobilizirati čimveč sredstev v dvig življenjske ravni, nastane vprašanje, ali je reševanje železniških prelazov s pomočjo podvozov prometno res tako nujno, da ga upravičuje tudi ekonomsko.

MASARYKOV CESTO NAJ BI NEPOSREDNO SPOJILI
S PREŠERNOVO

Poglejmo, kakšne so možnosti za rešitev cestnoprometnih problemov železniških prelazov v Ljubljani pod predpostavko, da je promet res tolikšen, da zahteva nujne ukrepe. Cestni podvozi v takšnem primeru nikakor niso edina možna, prav tako ne najcenejša, z vidika dolgoročnega reševanja vprašanja pa tudi ne najbolj racionalna rešitev. Prometne težave je moč znatno omiliti na obeh glavnih železniških prelazih — na Titovi in na Celovski cesti — s kaj preprostim ukrepi. Predvsem je treba odstraniti s prelaza na Titovi cesti cestno križišče. Sedaj je namreč naslonjeno na ta prelaz križišče Titove ceste z Masarykovo oziroma Prešernovo cesto. Velik del gneče na južnem delu prelaza nastaja namreč zato, ker prihajajo najvzvišja, ki ne grede čez prelaz, ampak vozijo v smeri Prešernove—Masarykova cesta. Po vseh načrtih bo treba podreti sedanjo Merkatorjevo poslopje. Če bi to napravili, bi lahko speljali Masarykovo cesto naravnost na Prešernovo, ne da bi morala vozila mimo prelaza, medtem

ko morajo sedaj pogosto čakati tam. In še nekaj. Vozila, namenjena za Beograd, bi ob zaprtjem prelazu na Titovi cesti počasi vozila dalje do prelaza na Parnovi in čezenj za Beograd.

Naslednji ukrep, ki bi bistveno zmanjšal dotok vozil na prelaz na Titovi cesti, je ureditev cestnega prometa v smeri Vilharjeve ceste—Siska in obratno. Sedaj morajo vozila, ki vozijo v tej smeri, z Vilharjeve ceste zaviti na levo na Titovo, prečkati prelaz, zaviti v oster lok na Prešernovo, zaviti z nje ponovno na levo v oster lok na Celovsko, prečkati prelaz na njej, potem pa eventualno napraviti še en ovinek, kolikor vozijo na prostor okrog šišenskega kolodvora. Po isti poti vozijo tudi številna vozila iz Beograda v Sisko in obratno, ker na vsem odseku severno od prelaza na Titovi cesti ni nobene boljše možnosti za prehod.

PODLAŽNJE VILHARJEVE CESTE

Navaj vozil, ki vozijo v smeri Siska—Beograd oziroma na relaciji severovzhodni del — severozahodni del Ljubljane, je moč kaj preprosto odstraniti s prelaza na Titovi cesti. Vilharjevo cesto bi bilo treba podaljšati preko Likovarjeve vse do železniške proge pod šišenskim kolodvorom in preko nje na Javornikovo. Tja do Celovske ceste. Razen tega bi to pomembno razbremenilo prelaz na Titovi cesti. Tudi tista vozila, ki ne nameravajo v Sisko, bi videli prelaz na Titovi cesti zaprt, lahko zavila na Likovarjevo in prekoračila železnico na Parnovi cesti.

Naslednja stvar, ki lahko izboljša položaj pred zapornimi cestmi na Titovi cesti, je ureditev cestnišča. Treba bi bilo razširiti na šest prog. Tako bi lahko stalo v dolžini treh vozil pred prelazom devet vozil z vsake strani, toliko torej, kolikor jih stoji sedaj ob močnem navalu pri neurejenem cestnem prometu.

Ovire na prelazu na Titovi cesti pa ne nastajajo samo zaradi neurejenega cestnega prometa, ampak tudi zaradi nekaterih pomanjkljivosti na železniškem kolodvoru. Prelaz je mnogokrat zaprt samo zaradi premikanja lokomotiv, ker ima železnica premikalne kretnice zahodno od prelaza. Če bi že-

leznica te kretnice prestavila vzhodno od prelaza, bi bil prelaz lahko zaprt največ pet ur dnevno, namesto dosedanjih sedem.

RAZBREMENITEV PRELAZA NA CELOVSKI CESTI

Podobno kot na Titovi cesti bi lahko uredili tudi promet preko prelaza na Celovski cesti. S cestno zvezo med Vilharjevo cesto oziroma Bežigradom z ene strani in med Celovsko cesto oziroma Sisko z druge strani je pomembno zmanjšati tudi promet preko prelaza na Celovski cesti. Se bolj bi ga razbremenili, če bi omogočili cestni promet od Celovske ceste proti mestu in proti Zalogu ter Trstu, ne da bi bilo treba vozilom sploh prečkati prelaz na Celovski cesti. To bi lahko dosegli tako, da bi speljali Celovsko cesto od »Krišča« proti jugu preko vogala drvašnice po Jakopičevem drevovodu do pravoslavne cerkve ter bi se nadaljevala proti jugu vzporedno ob železnici. Kdor bi hotel s te ceste v mesto, bi lahko izbral prelaz, ki bi bil slučajno prost (na Celovski, na Puharjevi, na Cankarjevi, na Erjavčevi cesti itd.). Če bi se posrečilo povezati to cesto s Tržaško, kar bržčas ne bi bilo težko ker teče tu tržaška železniška proga po nasipu, bi lahko vozila avtomobilski skozni mesto, ne da bi enkrat samkrat prečkali železnico. Glede na to, da je tujski promet zlasti velik na relaciji Gorenjska—Trst in obratno preko te nove ceste, bi bil pomen nove obvozne ceste neposredno ob mestnem središču še posebej velik. Stevilne pravkar našete vpadnice omogočajo, da pride z nje vsakdo zelo priročno v mesto. Nova obvozna cesta bi bila pomembna, ker je Prešernova cesta kot izazov notranja mestna cesta pogosto zaprta ali ovirana. Splošno načelo, ki ga uveljavljajo drugod po svetu, da bi omiliili oviro železnice za cestni promet, zahteva, da se ceste več ali manj vzporedne z železniškimi progami, kar omogoča vzporedno gibanje vozil in prekoračitev železnice na prelazu, ki je prost. Takšnih vzporednic v Ljubljani, razen Vilharjeve in Masarykove ceste, med katerima pa ni možna komunikacija, nimamo na vsem področju zahodno od železniškega prelaza na Titovi cesti. Zato je ta prelaz hkrati z onim na Celovski cesti za naše razmere precej obremenjen.

CENEJŠE IN BOLJ RACIONALNO

Kaže torej, da je moč rešiti cestni promet tudi drugače kot s podvozji. Ker leti z dolgoročnega vidika obravnavanja tega vprašanja niso optimalna rešitev, se zdi zelo verjetno, da je predlagano izboljšanje cestnoprometnih razmer dosti cenejše, pa tudi neprimerno bolj racionalno, upoštevajoč pri tem naše gospodarske razmere in razvojne možnosti. Vse spremembe, ki bi jih bilo treba izvesti, da bi uredili cestni promet preko železniških prelazov na predlagani način, so v planu vsakega izmed načrtov za rešitev ljubljanske železniškega vozlišča.

Ekonomet

Sukarnovi načrti

Sukarno bo 21. februarja sporočil svojo zamisel o izhodu iz politične krize v Indoneziji. Politične stranke so začele proučevati to vprašanje svojih predstavnikov s predstojnikom Sukarnom. Gre za iskanje nove poti, povsem novega načina uprave, kakor poudarja Sukarno blizu stoletni krogi. Za zdaj je znano samo, da ne gre za manjšo ali večjo preobnovo vlade, kakor terjajo stranke, ker se je Sukarno postavil na stališče, da to ne zadostuje, da bi bili kos sedanjim krizam.

Lani v decembru so izbruhili na Sumatri vojaški upori. Vlada je bila brez moči in odletel je ubrala nevarna pota negotovosti. Takrat je obrnilo koalicijski vladi hrbet več političnih strank z muslimansko stranko "Mas-džumik" na čelu. Tudi parlament je bil brez moči, ker njegova sestava in funkcije ne nudijo drugih možnosti, kakor da skušajo doseči stabilnost na podlagi koalicije med Nacionalistično stranko in "Mas-džumijem". Parlament je torej odpovedal, čeprav je bil izvoljen šele pred 10 meseci, kar pomeni, da je kriza globokega značaja, da je ni splošni šele upor na Sumatri, marveč da je bil ta upor samo njen začetek. Ljudstvo je mnogo pričakovalo od svojega prvega izvoljenega parlamenta, pričakovalo je predvsem konec gospodarske in politične nestabilnosti. Od parlamenta in nove vlade so pričakovali decentralizacijo in avtonomijo, ki naj bi jo dobile razne pokrajine. Zadostuje pogledati na zemljevid dežele, na njene neštete otoke, na njihove posebne zgodovinske in gospodarske specifičnosti, da bomo razumeli te težnje.

S tem je neločljivo povezana tudi težnja po demokratizaciji upravljanja. To velja temeljito, ker je podedovani centralizirani in naraščajoči aparat sprožil nezadovoljstvo med ljudmi. K temu je treba pristeti še gospodarske težave, vloga tujega kapitala v glavnih gospodarskih panogah, postopno vmešavanje od zunaj, pomamljanje tradicij in dobro organizirane narodne vojske itd.

Sedanjí politični sistem v tej deželi z mnogimi strankami in še več različnimi koristimi menda najmanj ustreza pogojem in potrebam te dežele, ki se je tako rekoč šele rešila kolonialne oblasti in ki so ji potrebni veliki napor in enotna izgradnja ter premagovanje zaostalosti. Primer Indije in Burme z močnimi vodilnimi in malone enotnimi političnimi organizacijami kaže na napačen pot, sedanjí Sukarno, da se je odločil za temeljito reorganizacijo političnega sistema, ki jo zdaj ljudstvo Indonezije pričakuje.

D. T.

PRIMER DENNISA KENYONA

Upor ali zarota

Zakaj se je Kenyonov bombnik ponesrečil, še preden je odletel nad Kairo?

(OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA)

London, februarja. Ko je v noči 1. novembra vzletel s Cipra eskadrala reaktivnih bombnikov "Canberra", da bi odvrnila svoj tvor bomb na letališče Inhas pri Kairu, eden izmed bombnikov izstopal. Pilot Dennis Kenyon se z njim sploh ni dvignil z letališča. Eden izmed njegovih motorjev je zahrumel, nato je postavek pustil in letalo se je s treskom sesedlo na zemljo. Posadka je poskakala iz letala in se razbežala po letališču v strahu, da bodo vsaki čas eksplozivne bombe v trupu letala. Po nekaj minutah, ko bombe niso eksplodirale, je tudi pilot izstopil, a kletvijo je vrzel svoj šlem ob tla in se zjokal.

Vojaško sodišče v Nikosiji je pilotu Dennisu Kenyonu te dni obsodilo na leto dni zapora. Odpuščen je bil iz službe in odzvet mu je oficirski čin, ker ni hotel izpolniti ukaza, ker je poskakoval letalo tako, da je nameraval potegniti vanj postavek v trenutku, ko bi se moral dvigniti z letališča.

»Ne strinjam se s tem, kar počenjamo v Egiptu«

Kenyon so obtožili, da je nameraval poskakovati svoje letalo, da bi se tako izognil izpolnitvi svoje naloge — z drugimi besedami, da je kriv sabotažo in da je zakrivil najmanj dezertersko in izdajstvo.

Kenyon sam našel popolnoma obupanega na letališču. Je izjavil: »Vprašal sem ga, ali ni morebiti pristopil na napačni gumb. Zajokal je. Pozneje mi je rekel, da se ne strinja s tem, kar počenjamo v Egiptu. Pri pomnilni je, da je hotel, ko je izstopil iz poskakovanega letala, napraviti samomor...«

V svojem govoru pred vojaškim sodiščem je Kenyon dejal, da letala ni nameraval poskakovati. Več dni

Ali bo Dullesu uspelo?

DVA SPOPAD A UPORNIKI
Nikosija, 18. febr. (Renter). V jugozahodnem delu Cipra, 80 km zahodno od Nikosije, so se spopadli britanske vojske in pripadniki EOKA. Padla sta en britanski vojak in en ciprski upornik. Davi je nastal nov spopad, v katerem je bil ubit en Cipran.

LIBANON
STANJE PRIPRAVLJENOSTI SE NADALJUJE
Bejrut, 18. febr. (AFP). Vlada je potrdila, da se nadalje velja odlok o pri-

Posvet nemških diplomatov na Daljnem vzhodu
Tokio, 18. febr. (AFP). Tu so se danes sestali diplomatski predstavniki Zahodne Nemčije na Daljnem vzhodu. Posvetovanju prisostvuje državni sekretar za zunanje zadeve Walter Hallstein in 21. diplomatskih predstavnikov Zahodne Nemčije v Aziji. Razgovorjajo se predvsem o povečanju vpliva Zahodne Nemčije na azijskem ekonomskem tržišču, vsteviši LR Kitajsko.

Okrepitev družbene kontrole nad izvršno oblastjo na Poljskem

(OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA)

Varšava, 18. febr. Cez dva dni se bo začelo zasedanje novega Sejma. V njegovo poslopje prihajajo vsak dan novi poslanci na sestanke svojih novih klubov. Poslopje so temeljito obnovili in na novo opremili. Zdaj je pripravljeno za sprejem izvoljenih poslancev. Prvo sejo bo začel najstarejši poslanec, 74-letni maršal — starešina Sejma.

Po dosedanjem programu je predvideno, da bo prva seja novega Sejma pojutrnjem popoldne. Najprej bodo poslanci izvolili maršala in njegovega namestnika, oziroma predsednika in več podpredsednikov, potem pa mandatne komisije in Državni svet. Nato bo vlada odstopila in parlament bo izvolil kandidata, ki mu bodo zaupali mandat za sestavo nove vlade. Na koncu prvega dela zasedanja bodo izvolili komisijo, ki bo sestavila novi poslovnik Sejma.

Cez nekaj dni se bo Sejem znova sestel, da bo proučil sestavo nove vlade. Na tem zasedanju bo predsednik ministrskega sveta prebral svoj ekspozé. Tretja plenarna seja Sejma se bo začela z razpravo o ekspozéju. Potem bodo začele poslovati komisije, ki bodo obravnavale osnuttke raznih zakonov ter gospodarskega plana in proračuna za leto 1957.

Poslanci ZDPP so že ustanovili svoj klub, danes in jutri pa bosta ustanovila svoja kluba tudi Demokratska in Ljudska stranka. Vsak poslanec bo moral v komisijah in Sejmu zagovarjati sklepe svojega stranknega kluba. Zato je nastalo vprašanje, ki se ni razčistilo: ali bodo sestanki posameznih strank tajni? Poslanci zdaj mnogo govorijo o vprašanju interpelacij, ki so po njihovem mnenju važen činitelj kontrole Sejma nad delom vlade. Prejšnjemu Sejmu je bilo predloženih 77 interpelacij. Po novem poslovniku Sejma bo vlada dolžna odgovoriti na vsa vprašanja, ki jih bodo zastavljali poslanci na zasedanju Sejma.

Glede komisij in določenih

oblik dela Sejma se še ni izkristaliziralo enotno mnenje. Demokratska stranka stoji na stališču, da bi potrebovali 25 komisij. Ljudska stranka in ZDPP pa menita, da bi bil parlament spričo tako velikega števila teh organov prehudro razcepljen. Ne gre pa samo za število komisij, marveč tudi za posle, s katerimi bi se ukvarjal sedanji in ki jih prej nji Sejem ni imel. Prvikrat bodo

izvolili komisijo za narodno obrambo, ker so politični krogi mnenja, da nobeno področje državnega življenja ne sme biti ločeno od kontrole družbe. Med novimi komisijami bo tudi komisija za vprašanja notranjih poslov. Nekateri poslanci tudi menijo, da bi bilo treba izločiti iz pristojnosti Državnega sveta posle v zvezi z ljudskimi odbori. Tudi za to področje bi bilo treba po njihovem izvoliti posebno komisijo.

D. Solajić

VOLILNI BOJ ZA NOVEGA AVSTRIJSKEGA PREDSEDNIKA

NAPAD Z DESNE

Raabova strategija: »nadstrankarski, pa vendar politični« kandidat desničarskega tabora

(Od našega dopisnika)

Dunaj, sredi februarja.

Mesec dni potem, ko se je ljudstvo zbralo na dunajskem pokopališču Simmering k zadnjemu slovesu

dr. Adolf Schäfer

od svojega izredno popularnega predsednika Körnerja, se je že znalo v hudem, s strahom pričakovanem volilnem boju za novega poglavarja države. Ta boj obeta ostro ločitev duhov na tradicionalni ločnici med desnico in levico.

Nekaj časa je kazalo, da se bosta obe vodilni stranki, Ljudska in Socialistična, spopadli o skupnem kandidatu. Dosedanje izkušnje so pokazale, da volilni boj hudo škodi ugledu, ki ga naj ima bodoči kandidat. Doktor se namreč ni hotel podati k volilni skitaciji in se odločil za tega ali onega, leče na oba kandidata obdobje in žaljivke, ki so jih pred razpisom za razžaljenje časti. Pred štirimi leti je desnica napadla dr. Körnerja z »agentom« in »netilecem državljanske vojne«, po volitvah pa se mu je vodja te desnice poklonil kot suverenu in najvišjemu predstavniku republike. Ali se ne bi mogli izogniti takim neprijetnim situacijam? Se je spraševala javnost. Problem je bil še posebno pereč zaradi tega, ker nobena stranka ni imela na razpolago osebnosti takega formata, kot sta bila dr. Renner in dr. Körner.

Toda pogorjanja med strankama se razbila, kar je bilo sprito političnega položaja v Avstriji pričakovali. Socialistična stranka je v eri Raabovega predsedništva v vladi v zadnjih treh letih izgubila precej politične

SE EN PROCES ZARADI OKTOBRSKIH DOGODKOV NA MADŽARSKEM
Budimpešta, 18. febr. (Radio Budimpešta). Na okrožnem sodišču v Budimpešti se je začela obtožba proti dr. Iloni Tot in skupini drugih ljudi, obtožbah s poskusov umora, bujskanja na vstajo in skrivanja orožja. Proces bo trajal mesec dni.

WARRENTON (Missouri), 18. febr. (Renter). Tu se je pripetila huda nesreča, v kateri je izgubilo življenje kakih 75 stavev. Več močnih eksplozij je povzročilo požar, ki je zajel dom onemoglih v mestu. Ko je izbruhnil požar, je bilo v domu 150 ljudi.

SE EN PROCES ZARADI OKTOBRSKIH DOGODKOV NA MADŽARSKEM

Budimpešta, 18. febr. (Radio Budimpešta). Na okrožnem sodišču v Budimpešti se je začela obtožba proti dr. Iloni Tot in skupini drugih ljudi, obtožbah s poskusov umora, bujskanja na vstajo in skrivanja orožja. Proces bo trajal mesec dni.

WARRENTON (Missouri), 18. febr. (Renter). Tu se je pripetila huda nesreča, v kateri je izgubilo življenje kakih 75 stavev. Več močnih eksplozij je povzročilo požar, ki je zajel dom onemoglih v mestu. Ko je izbruhnil požar, je bilo v domu 150 ljudi.

Športna prireditve pri našem odredu v El Arišu

El Ariš, 18. febr. (Tanjug) — Včeraj je bila v taborišču jugoslovanskega odreda v okviru mednarodnih varnostnih sil v Egiptu tekma v odbojki med jugoslovanskimi vojniki in vojniki kolumbijskega bataljona. V taborišču jugoslovanskega odreda je prišlo na tekmo kakih 200 pripadnikov kolumbijskega bataljona skupaj z njegovim poveljnikom podpolkovnikom Comberom. Tekmo je gledalo tudi mnogo naših vojakov in oficirjev s komandantom odreda polkovnikom Radoševićem na čelu. Po tekmi, v kateri so zmagali jugoslovanski vojniki, je bila v oficirski menzi zakuska za oficirje in športnike kolumbijskega bataljona. Danes so povabili vojsake našega odreda na nogometno tekmo z danskimi vojniki v taborišču norveških in danskih čet.

Njegova izjava, da je »nadstrankarski, vendar pa politični« kandidat, vendar pa politični, seveda ničesar ne izpreminja na dejstvo njegove popolne politične nezaključenosti. Prednosti, ki si jih je ustvarila združena desnica s to kandidacijo, so velike. Prof. Denk je mednarodno priznana avtoriteta, najpomembnejši predstavnik slovite dunajske medicinske šole in eden najboljših specialistov za bolezni raka. Ti momenti mu lahko ob spretni propagandi pridobijo veliko število politično neopredeljenih volivcev. OVP in FPÖ, ki sta si s to kandidacijo nadeli svetilski sij prizadevanj za »visejše, nadstrankarske interese«, pa bi v primeru Denkovke zmage zlahka dosegli popoln vpliv na že tako omejeno oblast novega predsednika republike.

Vprašanje, ali bo SPÖ vzdržala in odbila ta frontalni napad desnice, je stvar zase. Vsekakor lahko razen na svoje članstvo z gotovostjo računa

prof. dr. Wolfgang Denk

tudi na Komunistično partijo, ki verjetno ne bo postavila lastnega kandidata. Tudi njeno stališče, da na čelo države ne sodi človek, ki nima pojma o politiki, utegne vplivati na določeno število bolj desno usmerjenih volivcev. Končno pa se dr. Denk ne more meriti z dr. Schirfom, tudi kar se tiče popularnosti: kljub njegovim velikim znanstvenim kvalitetam ga velika večina ljudi ne pozna niti po imenu. Vendar pa je že zdaj jasno, da bodo majske volitve za avstrijske socialiste huda preizkušnja.

Ze na začetku volilnega boja se je pokazalo, da kandidatura ne bo priznana z grobnimi napadi iz nasprotikovskega tabora. Kljub zatrditvam z obeh strani, da bo volilni boj potekal »lojalno«, že zdaj oboji častopis komaj se izbira izraz, kadar hvalijo svojega in »zigosajo« nasprotnikovega kandidata. Bodoči poglavar države bo imel pač lastno zabavo, ko bo v prihodnjih štirih letih v Koburgu prebival spomladansko časopisje iz leta 1957, v katerem mu je ljudstvo, ki mu bo takrat »vival«, napisalo toliko neprijetnih karakteristik.

sfs

NAŠI OB PREKOPU IN NA NJEM

Najkrajša in hkrati najcenejša pot iz Kaira do Sueškega prekopa je po železnici, ki pelje preko Benhe in Zagaziga do Ismailije. Se krajša in prijetnejša je, če te povabi s seboj polkovnik Vojvodić, že zato, ker je avtomobilska pot, ki spremlja ismailijski namakalni kanal, precej krajša, pa tudi zato, ker egiptovske oblasti v bližini Sueškega prekopa našega predstavnika v Burnsovem štabu dobro poznajo in nimajo nikakršnih stisnosti z dovoljenji, potnim listom ali pojasnjenjavi.

Pokrajina kakor vsepovsod v Delti: obdelana polja, žito, ki ravno klije, mlada čebula, oranževci, datljevi, bananovci, iz sive, na soncu žgane opeke sezidane vasi, hiše brez streh, pokrite samo s slamo ali s trstičjem, golobnjaki, podobni termintjakom, namakalni kanali in jarki, sem in tja kak čoln z ozkimi, visokimi jadrji, na poljih pa felahi, ki orjejo — z bivoli ali sami — z lesenim ralom, težko natovorjeni osličji ali kakšna izmučena kamela. Dalj ko smo od Nila, več je peska. Ta je na azijski strani prekopa že popoln gospodar pokrajine.

V Ismailiji je že noč, ko se peljemo skozi evropski del mesta, ob vodi, med zelenimi parki in nasadi, med vrtovi in vilami, dokler ne zavijemo proti severu, po cesti, ki teče vzporedno s Sueškim prekopom na vzhodni strani ter s sladkovodnim kanalom in železnico na zahodni. Tu je pokrajini že težko reči pokrajina, ker je tisto, kar vidiš od blizu, pusta geometrija, vse ostalo pa je zaradi peska in popolne ravnine čisto brezoblično. Taborišče našega odreda in tudi generala Burnsa je ta čas, v januarju, v El Balahu, kakih 40 kilometrov od Ismailije: na suhem puščavskem desku postavljene barake nekdanje gospodarice

BENO ZUPANČIČ

Med preteklostjo in prihodnostjo

Sueškega prekopa — britanske vojske. Že dober teden pozneje se je naš odred s tega afriškega peska preselil na azijski, v El Ariš, razen tistih enot seveda, ki so bile ves čas na Sinaju, na fronti miru.

Naši, ki so v prekopu preživeli vso to kratko, a grozljivo vojno, so bili mornarji z »Dinara«. »Dinara« je zaplula v prekop ravno takrat, ko se je začela vojna, in običajna v malem jezeru Bitter. Posadka je prebila vojno dobesedno na vodi, ves čas na ladji, kljub zahtevi egiptovskih oblasti, naj se izkrci, in kljub privolitvi domačega podjetja. Kapitan je rekel ne in je imel prav. Eden izmed mornarjev pripoveduje, da jim je bilo tiste dni, ko so jih obelavala izraelska letala, nekoliko tesno pri srcu, čeprav so vso ladjo preslikali z daleč vidnimi znaki. In sploh so jo v treh mesecih prepleksali od nog do glave, tako da je bila konec januarja, ko je izplula iz prekopa in se znova napotila v Hongkong, kakor da je ravnokar prišla iz ladjedelnice. Eno izraelskih letal, ki jih je obelavalo, jih je celo poždravljalo in čakalo, da mu odgovorijo. Seveda mu niso odgovorili, ker so pač včasih človeška čustva močnejša od predpisov in navad. Potem, ko je bilo vojne nenadoma konec in so samo še čakali, kdaj jih spustijo proti domu, so tri mesece lovili ribe, pleskali ladjo, poslušali radio, prodajali dolgčas in se dobodba seznanili s pisanim življenjem nekega Bosanca, ki se je po dvainštiridesetih letih potikanja po Aziji napotil z njimi, da bi vsaj umrl — doma. Navsezadnje, ko so že

šteli dneve, kdaj bodo zapluli proti Port Saidu in domov, so morali ladjo obrniti in se vrniti, od koder so prišli, na Daljni vzhod.

Druzi mornarji, ki so preživeli vojno v teh vodah, pa so bili piloti v Suezu in Ismailiji. Po tem, kar pripovedujejo, so to vojno bolj videli, kakor občutili, ker je bila prekratka, da bi jim vzela zaupanje v mirno rešitev spora, in na afriški strani obzirnejša kakor na azijski — iz Azije ssem so prihajali izmučeni egiptovski vojniki, ki jim je pesek v čevljih požrl podplate in so si potem krvave noge namakali v kalnem kanalu. Drugače bi bilo, da se je zgodilo, kakor je bilo v načrtu.

V aleksandrijskem »Dnevniku« z dne 31. januarja 1957 namreč berem nekaj, kar se mi zdi nekoliko v nasprotju z nekaterimi poročili o vojni škodi in o zaplenjeni britansko-francoski imovini v Egiptu, kar pa vendar utegne biti tudi res. Predstavnik egiptovske vojske je izjavil, da se je egiptovskim vojaškim oblastem v začetku trojnega napada na Egipt posrečilo preprečiti britanski načrt, da bi vrgli v zrak skladišča municije v Abu Soltanu, južno od Ismailije. Moč te eksplozije bi bila enaka moči treh in pol atomskih bomb. Egipčani sodijo, da je po mednarodnih zakonih celotna britanska baza ob Sueškem prekopu postala egiptovski vojni plen. V tej bazi so torej egiptovske vojaške oblasti zaplenile: 3 milijone ton municije, 3500 vozil, 100.000 premičnih mostov, velike zaloge porcelana, rezervnih delov za tanke in letala, otroških igračk, motorjev, elektroinstalacijskega materiala itd. Skupna vrednost vsega teža znaša 400 milijard egiptovskih funtov. Vojaški predstavnik je dodal še to, da je bila baza namenjena za preskrbo britanskih sil v primeru vojne na Srednjem vzhodu. Razmeščena je bila na treh področjih — v Tel El Kebiru, v Faw naru in Abu Soltanu.

(Dalje prihodnjik)

Naši pripadniki varnostnih čet OZN pred do tal razdejano železniško postajo v El Bardawilu

Aktualna in pestra številka

NAŠE SODOBNOSTI

Februarska številka »Naše sodobnosti« je vzbudila veliko zanimanje s prilogo doslej neznanne slike dr. Franceta Prešerna, ki jo spremlja komentativni zapisek Josipa Vidmarja. Portret je delo Matije Koželja in je nastal leta 1862. Zelo je nazoren in pomemben predvsem po svoji realističnosti.

Vso pozornost mora pritegniti Kosmačeva »Balada o trobenti in oblaku«, ki se nadaljuje iz prejšnjega letnika. Zgodba o Temnikarju je s tem poglavjem dosegla tragični vrhunec, ki je popisan z naravnost drastično preprostostjo in krepkimi psihološkimi poudarki. Vsa pripoved je pravzaprav nenahoma pripravljena prav to dramatično dejanje, ki ga Temnikar izvrši v izredno napeti situaciji, povsem zavestno pripravljeno na smrt. Pisatelj Ciril Koljanec.

RUDOLF MARČIČ 75-letnik

V zadnjem času je reška podružnica ULUH (Udruženje likovnih umetnikov Hrvaške) privedla na Reki razstavo, na kateri je sodelovalo 16 slikarjev in 4 kiparji. Na tej zanimivi razstavi je sodeloval tudi slovenski rojak Rudolf Marčič, po rodu iz Litije, ki bo jutri slavil 75-letnico svojega

plodnega življenja. Na razstavi sta bili med najbolj pohvaljenimi slikami dve Marčičevi marini. Marčiča štejemo med najboljše slovenske in jugoslovanske mariniste. Kljub svoji leti, je Marčič še vedno delaven.

Rudi Marčič se je rodil v družini malega sodnega uslužbenca. Njegov oče Franc je bil po rodu iz male uskoške pasice Marčiči pri Senju. Prav očetovo pripovedovanje o lepotah morja je vleklo sina Rudija zmeraj k morju, zato je kot oficir odšel na probo službo v Zader, kjer je razstavil svojo prvo dela. Kritika ga je lepo sprejela in Marčič je ostal zvest očetovi in paleti. Leta 1926 je na malem otočku Kolodcu pri Dubrovniku ustanovil slikarsko šolo, ki so jo obiskovali celo iz tujine.

Danes živi Marčič v Lopranu, kjer ima v svojem ateljeu s 300 slikami zmeraj veliko obiskovalcev. Njegove slike je mogoče dobiti povsod, nekatere so tudi v Angliji, Ameriki in celo v daljnem Sanghaju. Proje njegove podobe Litije pa vise v Sofiji.

Marčič se je šolal kot ljubljanski dijak pri mojstru Franketu. Slikarsko akademijo je obiskoval v letih 1905–1907 v Pragi pri velikem hroaškem slikarju in rektorju praške Akademije Vlahu Bukocu. Na sprejemnem izpitu je kandidat Marčič tako dobro izkazal, da so ga sprejeli že kar v III. letnik. Rudi Marčič je sodeloval na 60 razstavah in ustvaril več tisoč slik.

Jože Župančič

VITESKI KRIZ CASTNE LEGIJE ZA RAOUŁA ASŁANA

Znanemu igralcu dunajskega Burgtheatra Raoula Aslanu so v priznanje za njegove zasluge pri širjenju francoske kulture v Avstriji podelili viteški križ Castne legije. Aslan, ki velja kot eden izmed najodličnejših zastopnikov borbe kulture v Burgtheatru, je tudi mojstrski interpret francoskega jezika in literature.

NAGRADA INGEBORG BACHMANN

Mladi avstrijski pesnici Ingeborg Bachmann, ki je za svojo liriko že večkrat prejela nemške literarne nagrade, so podelili slitearno nagrado slobodnega mesta Bremen za njeno novo zbirko »Anrufung des Grossen Bären«.

smat je ta prizor izoblikoval z veliko umetniško rahločutnostjo. Vso patetiko in heroizem je prenesel v notranje doživljanje. Vendar priznava sam v uvodni pripombi, da celotna novela nima pravega ravnotežja. To je očitno tudi v pričujočem poglavju, v malce razvlečenih prizorih z nemirnimi Petrom Majcnom in stariim Blažičem. Medtem ko je Temnikarjeva tragedija zaključena, se bo Majcnova zgodba še nadaljevala. Kljub temu je že sedaj razvidno, da Kosmačeva umetnost nima dovolj episke širine. To je postalo usodno, ker je bila pisateljeva zamisel izredno zapletena, lahko bi rekli kontrapunktična, kar ni bilo v nobenem sorazmerju z obsežnostjo snovi in motivike, ki jo je uporabil.

V ostalem je v leposlovnem delu lahko opaziti, da se v krog sodelavcev ponovno vključujejo predstavniki mlajšega rodu. V poeziji se poleg Jožeta Udoviča (»Temna usta«) in Antona Vodnika (»Nokturno«, »Prebujenje«) uvršča Dane Zajc (»Ljubim ta čas«, »Pesem o rožah«), v prozi se ob Cirilu Kosmaču in Janezu Gradišniku (kratka zgodba »Slov«) oglašja Ivan Seničar s kratko modernistično skico »Starec z lo-banjo«. Ta izprememba v strukturi sodelujočih je vsekakor pozitivna revija.

Esejstiko še vedno ovlađu-jejo estetski problemi. Nova »Meditacija« Josipa Vidmarja je v bistvu ponoven polemični spopad z estetsko teorijo, ki jo zastopa Boris Zihnerl. Opirajoč se na umetnostne nazore pesnika Otona Župančiča, češkega kritika Františka Salde ter angleškega esejista Walterja Paterja, utemeljuje svoje znano pojmovanje vloge, ki jo ima pri umetniškem ustvarjanju racionalna poluta človeške osebnosti. Vse, kar je v človeku zgolj racionalno, označuje kot »periferno primes, ki za umetnino ni ne bistvena ne odločilna«.

Lani novembra je v Ljubljani predaval francoski marksist Henri Lefebvre o temi »Ali imamo marksistično estetiko?«. To predavanje objavljaj v dopolnjeni obliki pričujoči zvezek »Naše sodobnosti« (v prevodu J. G.). Tudi Lefebvre razpravlja o problemu miselnosti v umetnosti. Po njegovem se »v resnični umetniini ideologija kot taka ne kaže«. Vendar ima njeno vlogo za »stolko učinkovitejšo, kolikor ne-

opazneje je ujeta v globine dela«. Medtem ko označuje Vidmar ves ustvarjalni proces kot nekaj spontanega, pripisuje Lefebvre vtis spontanosti šele izdelani umetnini. V osrednjem delu predavanja avtor utrjuje in revidira razne obse estetske pojme (podoba, odsev ali odraz, vsebina in oblika) in se odločno zavzema za širino in različne možnosti v marksistični estetiki. Pač pa odklanja nesmiselni pojem »marksistične umetnosti«.

Široko področje zajema publicistika v drugem delu revije. Vprašanje surrealizma, ki je aktualen tudi v nekaterih naših umetniških krogih, načenja Branko Rudolf v razmišljanju ob Hieronymu Boschu. Načelna stališča do manjšinskih narodnostnih pravic obravnava Lojze Ude v analizi, ki se bo nadaljevala. Preobrazbe v sodobni poljski književnosti komentira Rozka Stefan ob kongresu poljskih književnikov. Te sestavke dopolnjuje ocena Kranjčevega »Carnega nasmeha« (Mitja Mejak), Kozakove »Balade o ulici« (Bojan Stih), Bevkovi novel »Krivi računi« (F. N.), Kalanovega »Veselega vetra« (Dušan Moravec), »Zgodovine slovenskega slovstva« (Dušan Pirjevec), uprizoritve

Kot smo že poročali, je bil v minulih dneh v Ljubljani III. kongres Zveze filmskih delavcev Jugoslavije. Obrnil smo se na nekaj delegatov iz posameznih republik, da za bralce »Ljudske pravice« povedo nekaj o delu kongresa, njegovih najpomembnejših zaključkih za čim uspešnejši razvoj naše kinematografije in morda še kaj.

Miroslav Pejić (Srbija) je menil, da je bil kongres neke morda malo nekonkreten in posvetil preveč pozornosti vprašanjem individualnih pogledov na probleme, ki se lahko kažejo skozi sama dela njihovih ustvarjalcev, premalo pa je bilo besede o praktičnih vprašanjih s področja organizacije proizvodnje, saj prav ta zahteva skupna stališča, za katera se je filmskim delavcem v okviru svojega združenja potrebno boriti. Bilo je seveda tudi mnogo koristnih predlogov, kot vprašanje sodobnosti teme in zlasti predlogi za nove oblike umetniškega ustvar-

drugega dela Shakespearovega »Henrika IV.« in filma »Dolina miru« (Vladimir Kralj). Med njimi sta očitno najpomembnejši Kraljeva kritika o »Dolini miru« in Pirjeveva analiza nove literarne zgodovine. Nič manj pomankljivosti in pomot, kot jih je v prejšnji številki revije odkril v odstavkih o zgodovinskem in gospodarskem ozadju, ki uvajajo posamezna poglavja Zgodovine slovenskega slovstva, ovrača Pirjevec tudi v oznakah evropske literature v času do predromantike. Bistven pa je zaključek, da ni bila primerna sama metoda priključevanja preprodnih in nesistematičnih »evropskih okvirov« k razdelkom slovenske literarne zgodovine. — O ostalih knjižnih ocenah, razen o Mejakovi, je treba pripomniti, da so neizrazite in premalo tehtne in da se močno nagibajo v žurnalizem.

Novi zvezek »Naše sodobnosti« je tedaj izrazito revialen. Odkljuje se po aktualni vsebini in pestri tematiki, kakor tudi po številnih sodelavcih. Kot značilnost, ki je opazna tudi v drugih slovenskih revijah, naj omenim pomanjkanje publicistike s področij izven umetnosti in estetike. Med naštetimi prispevki je takšno samo razpravljanje Lojzeta Udeta o napredni zaščiti narodnih manjšin.

Vital Klubus

Marijan De Reggl: Beograd, ulica Proleterskih brigad (lesorez 1957)

RAZGOVOR Z NAŠIMI FILMSKIMI DELAVCI

Bo naš film
poslej zares

ZRCALO ČASA?

Kot smo že poročali, je bil v minulih dneh v Ljubljani III. kongres Zveze filmskih delavcev Jugoslavije. Obrnil smo se na nekaj delegatov iz posameznih republik, da za bralce »Ljudske pravice« povedo nekaj o delu kongresa, njegovih najpomembnejših zaključkih za čim uspešnejši razvoj naše kinematografije in morda še kaj.

Miroslav Pejić (Srbija) je menil, da je bil kongres neke morda malo nekonkreten in posvetil preveč pozornosti vprašanjem individualnih pogledov na probleme, ki se lahko kažejo skozi sama dela njihovih ustvarjalcev, premalo pa je bilo besede o praktičnih vprašanjih s področja organizacije proizvodnje, saj prav ta zahteva skupna stališča, za katera se je filmskim delavcem v okviru svojega združenja potrebno boriti. Bilo je seveda tudi mnogo koristnih predlogov, kot vprašanje sodobnosti teme in zlasti predlogi za nove oblike umetniškega ustvar-

janja v okviru producerskih skupin. Z njimi bomo v našem delu ustvarili pravo, resnično umetniško atmosfero. Zbližanje gledšč producentov na eni in neposrednih filmskih ustvarjalcev na drugi strani, ki se je izrazilo v delu kongresa, pa mora postati trden most njihovega nadaljnjega plodnega sodelovanja.

Vatroslav Mimica (Hrvatska) sodi, da je kongres uspeh. Koristno bi bilo, da bi bila srečanja filmskih delavcev pogostejša in to v obliki delovnih sestankov, na katerih bi se posvetili izključno enemu samemu problemu, recimo

enkrat scenariju, drugič filmski komediji itd. Filmski festival v Puli bi bil primerna priložnost za eventualni prvi tak razgovor.

Ioan Fogl (Bih). V Bosni smatramo za svoj veliki uspeh, da smo uspeli doseči enotnost in vzajemno podporo najvažnejših činiteljev v našem delu: sveta za kulturo in prosveto, distributerjev in filmskih ustvarjalcev. Fuzija naših podjetij je izraz specifičnih prilik bosanskega filma in bo koristila novim producerskim skupinam, ki bodo pri nas začele že prihodnje leto s svojim delom. Ko govorimo o jugoslovanskem repertoarju, ne smemo pri tem zaiti v uniformiranost, saj ima umetnost vsakega našega naroda svoj individualni izraz. Če relativno ocenimo dosežke naših producentov in neposrednih filmskih delavcev, lahko rečemo, da so slednji v skupnih prizadevanjih vsekakor dlje napredovali.

Netko Koče (Makedonija). Na kongresu se je mnogo govorilo o umetniško-estetski problematiki. To kaže, da naša kinematografija zares naglo napreduje, če se na takem shodu more toliko govoriti o teoretičnih vprašanjih. Med ključnimi dolžnostmi Zveze filmskih delavcev mora biti šolanje novih kadrov, oziroma njihovo izpopolnjevanje. Ljudska oblast v Makedoniji je izredno naklonjena svojemu »Vardar-filmu«. Za letos imamo že zagotovljena finančna sredstva za dva igrana in tri kratke filme. Kolikor bodo pa imeli na razpolago še dobrih scenarijev, ni skrb, da tudi teh ne bi iz gmotnih razlogov mogli realizirati (!). Pripravljamo omnibus treh kratkih filmov z različnimi temami: »Upor lutk«, po scenariju Ljuba Petkovskega, »Pes in dete« ter adaptacijo povesti nekoga manj znanega švedskega avtorja, objavljene v beograjski »Politiki«.

Bošković Boško (Crna gora). Mnogo so na kongresu poudarjali važnost scenarija, kar je popolnoma razumljivo, saj je le-ta izhodišče vsakega filmskega snovanja. Zato pa bi obvezno morali na kongres povabiti naše scenariste, kakor tudi igralce in distributerje, če je bilo hkrati že govora tudi o repertoarju. V smislu konkretnosti je imel kongres preveč oficijalen značaj.

Mimogrede smo od njega še izvedeli tudi nekaj več o dveh najnovejših filmih »Lovčen-film«, ki jih pripravljajo v koprodukciji. Z Nemci sodelujejo v filmu po Tolstojevi povesti »Polikuška« — režiral bo Max Nosek. Adaptacija gledališke igre, ki je na nedavnem natečaju italijanske drame dobila prvo nagrado, »Povest o Namuju«, je tema za koprodukcijski film z Italijani. To je sicer precej bizar-na psihološka drama iz cirkuškega življenja. Italijanskemu producentu Guariniju je uspelo za film pridobiti Ivo Mirando in Jeana Gabina. V ostalih važnejših vlogah sodelujejo tudi domači igralci in domača sta tudi asistenta režije.

Mirko Grobler (Slovenija). Pokazalo se je, da organizacija proizvodnje ne sledi ustvarjalnim težnjam filmskih delavcev in jih

često tudi duši zaradi prevelike diskrepance med svobodnimi filmskimi umetniki in producenti. Statistike kažejo, da pride 160 filmskih delavcev na 140 uslužbencev proizvodnih podjetij, kar vsekakor ne more biti pravilno razmerje. Na kongresu je prišla do izraza skupna težnja filmskih delavcev, posredovati našemu gledalcu film kot zrcalo svojega časa. Koprodukcije naj še ostanejo, vendar pa jih moramo sklepati le s takimi partnerji, od katerih se res lahko nekaj naučimo.

Kongres je brez dvoma obravnaval mnogo važnih problemov in dal gotovo dobre smernice za izboljšanje položaja v našem filmu.

J. P.

Knjige in revije

PREJELI SMO V OCENO:

TONJE PAVČEK: MAČEK NA DO-PUSTU. Otroške pesmi. Ilustriral in opremil Bogdan Grom. »Knjižnica za šolarje«. Izdala Mladinska knjiga v Ljubljani 1957. Strani 64 + (III), 8°.

ANTON INGOLČIČ: TAM ZA HRAMOM. Novele in črtice. Opremila ing. arch. Jakica Accetto. Založila Založba Obzorja v Mariboru 1956. Strani 205 + (III), 8°.

WILHELM HAUFF: PRAVLJICE. Prevredl. dr. Vladimir Kralj. Ilustracije po originalu. Zbirka »Zlata tica« (saj-povest pravljice in pripovedke iz svetovne književnosti). Izdala Mladinska knjiga v Ljubljani 1956. Strani 391 + (VI), 8°.

SNEGULJICA. Napisala brata J. in W. Grimm. Prevredl. Fran Albreht. Ilustrirala akad. slikarka Marienka Smržica. »Knjižnica »Cibelica« št. 22. Izdala Mladinska knjiga v Ljubljani 1956. Brea paginacija.

BELOKRANJSKE PESMI. Zbral Božo Račić. Priredil Janko Moder. Izvirna litografija Rože Pizanc. Cebelanova knjižnica. Izdala Mladinska knjiga v Ljubljani 1956.

I. A. EFREMČOV: ZVEZDNE LADJE. Prevredl. Vladimir Naglič. Ilustriral Mar-jan Amalič. Opemil A. Horvat. »Knjižnica »Sinjega galaba« št. 37. Izdala Mladinska knjiga v Ljubljani 1956. Strani 88 + (IV), 8°.

TIBOR SEKELI: DALEČ OD CIVILIZACIJE. Življenje plemen ob Amazonki. Prevredl. M. O. in N. D. Opemil Boris Gabrčič. Zbirka »Globus« (potopis, geografije, dnevniki in življenjski slavnih raziskovalcev). Izdala Mladinska knjiga v Ljubljani 1956. Strani 194 + (VI), 8°.

MIROSLAV ZEJ: MORSKI SVET. Iz življenja živali. Ilustriral V. Čotič in dr. J. Zhanel. »Knjižnica »Priroda in ljudje«. Izdala Mladinska knjiga v Ljubljani 1956. Strani 245 + (III), 8°.

OTON ŽUPANČIČ: MEHURČKI. Napisala Alenka Glazer. Izbraja in uredila Alenka Glazer. »Cebelanova knjižnica«. Ponatje izdala Mladinska knjiga v Ljubljani 1956. Strani 45 + (III), 8°.

JAROSLAV STOVČEK: NENAVADNI DOŽIVLJAJI NAVADNEGA ČLOVEKA. Prevredl. in priredil Severin Šali. Ilustriral Mladen Veča. Izdala Mladinska knjiga v Ljubljani 1956. Strani 123 + (VI), 8°.

SODOBNA POT. Prosvetna revija. Glasilo Zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije. Leto II, 1957. šte. 2.

LOVEC. Glasilo republike Lvske zveze Slovenije. Letnik 39 (februar 1957). šte. 2. Urednik Cene Kranjc.

BOREC. Glasilo Zveze borcev narodnoosvobodilne vojne Slovenije. Letnik IX (januar 1957). šte. 1. Ureja uredniški odbor, odgovoren Bojan Ajdič.

ORGANIZACIJA LJUDSKE ORLAŠTI FLR JUGOSLAVIJE. Založila Založba Obzorja v Mariboru. 1956. Strani 22 + (II), 8° z dvema grafikoma.

FILM. Ilustrirani filmski mesečnik. šte. 2.

KONCERTNI LIST SLOVENSKE FILHARMONIJE. Leto VI, šte. 9.

KNJIGA 36. Glasilo slovenskih založb. Letnik IV. Za založbe izdaja Slovenski knjižni zavod. Odgovorni urednik Ivan Šušter. Ljubljana 1956. Strani 320, 8°.

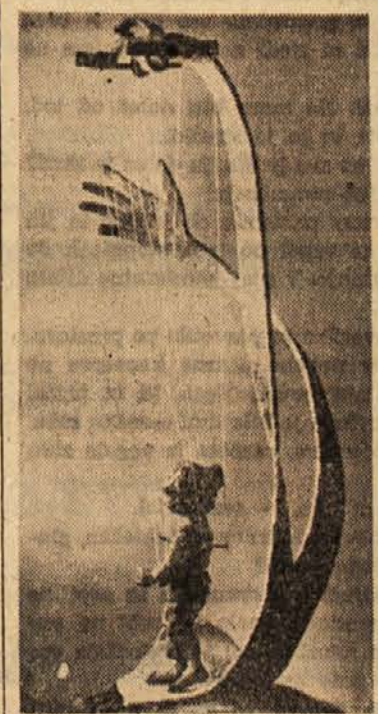
MED NAŠIMI REVIJAMI

»LITERATURA«

— rahlo
razočarala

rečeh». Na teh živih, v podobi di-
loga pisanih straneh spoznavamo
ironičnega duha sila izostrenega
misleca in pisatelja, kakršen je
Kreža. Tudi pri Kreži prihajamo
do istih konkluzij kot pri Sinku.

»Kaj se pravi služiti? Vzemimo
za zgled klarinetista. Kaj počne-
nja ta človek? Igra na klarinet.
Igra na klarinet, vseeno, ali igra
nanj v Mozartovih časih na kne-
ževskih dvorih ali danes ta dan
vprico meščanskih gospa ali pro-
letariata...« — »So pa tudi služ-
be, ki jih ljudje opravljajo v li-
vreh... Ni posebno dostojan-
stveno premišljati o rečeh v li-
vreh, ko si žigosan z monogram-
om svojega gospodarja, medtem

Mario L. Vilhar: Marionete, 1957 (aluminij metaliziran z bakrom)

Na druge mestu je Miroslav Kreža tiskal skoraj petdeset strani svojih fragmentov iz dnevnika iz leta 1942, pod naslovom »Pogovor o resnici, o zgodovini, o socializmu, o idejah in o zadnjih

Vloga trenerjev

Na naše trenerje gledamo vse preveč skozi prizmo nogometnih predvsem na njihove kvalifikacije in na višino plače. To pa je vse-kakor premalo, kakor je premajhen obseg njihovega dela, družbene odgovornosti in priznanja.

Bistvo je v tem, da pri nas še vedno ne znamo vskladiti tehničnih zahtev z družbeno vlogo trenerja. Pri tem so delno krivi trenerji sami, delno pa morda še v večji meri organizacije. Pri le-teh menijo, če plačajo trenerja, da je njegova glavna naloga skrbeti za to, da bo prvo moštvo prišlo čim višje v prvenstvenih tekmovanjih. Pri tem računajo, da se bo s tem napolnila tudi tečno prazna blagajna. Za mladino pa imajo trenerje, za katere mislijo, da so slabše kakovosti oziroma jih je treba manj plačati, ali pa celo amaterji — poizkuševalci delavcev, ki jim ni vseeno, kako se bodo mladi igralci obnašali ne le na igrišču ampak tudi drugod.

Posledica takega trenerjevega dela je pomanjkanje klubskih zavesti pri igralcih, ki so zelo dovzetni do raznih vabljenih ponudb (v glavnem gmotnih) tujih klubov. Takšne »zvezde« se obnašajo vse prej kot športniki, ki bi morali biti vzor mladim itd.

Vse to ne zaradi tega, ker ima večina trenerjev pomanjkljivo tehnično vzgojo, ampak ker ne vedo dovolj o vzgojnih vprašanjih. Zadovoljijo se že s tem, če dobre igralce napravijo še boljše. Ko bomo imeli res dobre trenerje, ki ne bodo obvladali le tehnično stran svoje panoge, jih bomo lahko izkoristili na večjih območjih tudi kot neke vrste nadzorovalce, ki bodo tako sposobni, da bodo le-tu sami vzgajali inštruktorje in tehnične vodje. Seveda pa ti trenerji ne bodo smeli biti odvisni od posameznih klubov, ampak bo morala skrb za njih prevzeti Športna zveza Slovenije. Dobrim trenerjem pa bo treba tudi nuditi priložnost, da bodo odšli na krajša potovanja v tujino, kjer se bodo spoznali z metodo in načinom dela strokovnjakov v drugih državah.

Le popolni, ne pa enostranski trenerji, bodo lahko dobili mesto, ki jim pripada v naši družbi.

V. Š.

PRED PRVO POTEZO

Jutri se bo v Somboru začelo XII. državno šahovsko prvenstvo

Jutri se bo začelo v Somboru XII. šahovsko prvenstvo Jugoslavije, na katerem bo po vsej verjetnosti sodelovalo vseh 24 prijavljenec. Nekoliko negotova je še udeležba obojelega Milica in ing. Vidmarja, ki imata znane težave z izrednim dopustom. Turnir bo tako po številu najboljših zaseden po I. prvenstvu Jugoslavije leta 1945 v Novem Sadu. V šahovski areni v Somboru se bodo srečali naš sedanjí prvak Gligorič in bivši prvaki dr. Trifunović, Pirc, Rahar, Karaklačić, vele mojster Ivkov, mednarodni mojstri Milčič, dr. Nedeljković, Puc in inž. Vidmar, mojstri Djurašević, Janošević, Udovič, Bogdanović, Kozomara, S. Vuković, Marič, Tot, Matulović in Rakić ter mladi šahovski kandidati Cuderman, Vukčević, Bradavčević in Smalbegović.

Na tem verjetno najmočnejšem prvenstvu države se bodo srečale kar tri generacije. Od Pircja in Tota, ki sta rojena 1907, do Smalbegovića je vmes kar 50 let. Na zadnjem prvenstvu lani v Skoplju je bila ta razlika za dve leti manjša, število mladih se je povečalo od 8 na 9, starejših od 4 na 5. Na tem napornem maratonskem teku 23 kol, bo odigrala splošna fizična in psihična pripravljenost nedvomno veliko vlogo. Tu sta v prednosti srednja in mlajša generacija, starejša pa ima prednost z dolgotrajnimi izkušnjami.

PREDIGRA K MEDNARODNIM TEKMOVANJEM

Letošnje prvenstvo ima prav poseben pomen zaradi tekmovanja naših desetletnih državne reprezentance na evropskem prvenstvu na Dunaju (sodelovali bodo močne reprezentance Sovjetske zveze, Zahodne Nemčije, CSR) in udeležbe še dveh igralcev mimo Gligoriča, Matulovića in Ivkova, na letošnjih evropskih turnirjih za svetovno prvenstvo. Novemu državnemu kapetanu dr. Markoviču bo na osnovi doseženih uspehov na turnirju v Somboru nekoliko lažje sestaviti tudi B-representanco, ki bo nastopila letos proti podobni reprezentanci Zahodne Nemčije v Dortmundu in proti Italiji.

MEDNARODNO PRVENSTVO FRANCIJE V NAMIZNEM TENISU

Vogrinec poražen šele v finalu

Rouen, 18. febr. (AFP). — Na mednarodnem prvenstvu Francije v mestu Rouen so jugoslovanski igralci, tako imenovana naša starejša garda, dosegli razmeroma lepe uspehe, saj so si priborili peto do finala tako v paritih posameznikov kot v parih. Največ uspeha je dosegel Vogrinec, ki se mu je posrečil vstop v finale, potem ko je premagal v četrtfinalu Andreassida, v polfinalu pa Dolinarja s 3:0. V finalu je Čeh Vladislav Štípek premagal Vogrinca s 3:1 (21:18, 19:21, 21:18, 21:17). Štípek je na ta način že drugi premagal na tem tekmovanju Vogrinca v finalu in obdržal naslov.

V igri parov Harangozo in Dolinar pri zbranju nista imela sreče, saj sta igrala proti svojememu kolegu Vogrinu, ki je nastopal skupaj z Angležem Leachom. Harangozo in Dolinar sta izgubila z 1:3. V finalu pa je švedski par Flisberg-Melstrom premagal Leacha in Vogrinca s 3:1 (13:21, 22:20, 21:19, 21:16). Ostala finalna srečanja so se končala takole: fenske: Heydon-Fielder (Anglija) — Wattle-Mathie-Rougnie (Francija) 3:0; mešani par: Andreassida (CSR) — Heydon — Cennedy-Fielder 3:0.

BOLJE 24 KOT 20

Prijatelji šaha so vzeli sklep o zvišanju števila udeležencev od 20 na 24 z razumevanjem na znanje. Zadnji plenitni šah je povabil na turnir igralci, ki jim je svetovna šahovska organizacija priznala naslove mednarodnega pomena in ki jih naša šahovska javnost še ni videla v borbi z našo šahovsko elito. Izgubiti letos te igralce (Trifunović, Rahar, Vidmar, Janošević) bi se, čeprav imamo nekateri mlajše obetajoče mojstre, gotovo ne pokazalo za dobro in koristno.

KAJ PA SLOVENCI

Slovenski zastopniki na XII. državnem prvenstvu — Pirc, Puc, ing. Vidmar, Cuderman — so se, z izjemo ing. Vidmarja, ki je bil šele pozneje uvrščen, lahko dobro pripravili. V kolikor bo Pirc svojo zdravstveno stanje med turnirjem kolikor toliko dobro, bo nedvomno ostal med prvo šestorico. Puc nas lahko, kot obljublja, spet enkrat ugodno preseneti, medtem ko bo moral Cuderman, novinec na prvenstvu za »ogrnjen krsto«, naslov mojstra in čim višje mesto zbrati vse sile in voljo. Na turnirju, kjer se bo četvorica Cuderman, Bradavčević, Smalbegović, Vukčević borila za naslov mojstra, ostalih 20 pa za naslov prvega jugoslovanskega, za vstop v cosko turnirje, za uvrstitve v A in B reprezentanco druge šahovske sile na svetu ter naposled tudi za nagrado od 100.000 dinarjev navdol, borbe pač ne bodo lahke.

SAHOVSKO PRVENSTVO MARIBORA

Njegovan vodi

Minule dni se je v Mariboru začelo letošnje šahovsko prvenstvo mesta, ki velja obenem za pokrajinsko prvenstvo. Na turnirju sodelujeta mojstrska kandidata prof. Hočevar in Njegovan, devet igralcev prve in trije igralci druge kategorije. Turnir je sicer močnejše zaseden kot nedavno zaključen turnir za lansko prvenstvo Maribora, vendar manjkajo tudi tokrat mojstra Gernek in Longar (dana SK Maribor), mojstrski kandidata Cripinšek, Guzel in dr. Nemec ter L. kategorik Kostič.

Na turnirju, ki poteka dokaj zanimivo, vodi po tretjem kolu mojstrski kandidat Njegovan s 2,5 točke. Slede Hočevar, Babič Drobnič 1,5 (1), profesor Ilijo, Majerič 1,5, Kos 1 (2), Horvat, Peče 0,5 (2) itd.

Crvena zvezda je pred dokaj težko nalogo: v Sofiji jo čaka v nedeljo CDNA, ki se bo trudila, da zmanjša svojo negativno razliko (1:3). Na sliki: Kostić je na beograjski tekmi dosegel prvi gol.

V 32 DNEH 276 PARTIJ
Ko bodo jutri popoldne začele teči šahovske ure pri prvih dvanajstih partijah turnirja, bodo naši šahisti in prijatelji šaha začeli zasledovati potek 276 partij, kolikor jih bodo odigrali v Somboru. Po 32 dneh borbenosti, upornosti, veselja, žalosti in včasih tudi omahovanja, pa bodo zbrani izidi na lestevici turnirja pokazali trenutni razpored naših šahistov, ki so si na zadnjih štirih olimpiadah priborili zlato, srebrno in bronasti medalji.

Ing. Volk — prvak Kočevja
Nedavno je bil v Kočevju zaključen šahovski turnir za letošnje mestno prvenstvo, na katerem je sodelovalo 14 tekmovalcev. Zmagal je ing. Volk z 10 točkami od 13 možnih pred Moharjem 9,5, Jarcem, Mestrom, Liscem, Dejakom 8 itd. Prvi štirje bodo razen zmagovalca sodelovali na letošnjem prvenstvu Dolenjske, ki se bo začelo jutri v prostorih hotela »Sputnik« v Kočevju. Na tem prvenstvu bodo sodelovali še Škerlj in Sila, štirje igralci iz Novega mesta, dva iz Cernomlja in eden iz rudnika Kočevja.

NAŠI SMUCARJI NA TREH TUJIH FRONTAH

Ocena: NEZADOVOLJIVO

Odklikovali so se le redki posamezniki

Naši smučarji so se dni tekmovali na treh frontah. Alpski tekmovalci na tako imenovanem tekmovalstvu »3-Tre«, tekači v Švici v tekmovalstvu za pokal Kurikala, skakači, mladinci in člani pa v Avstriji. Na vseh tekmovalstvih s plasmajem naših tekmovalcev v celoti vzeto, ne moremo biti zadovoljni, vendar smo imeli na vseh boljših posameznike, ki so rešili čast našega smučanja, ki je zaradi objektivnih težav še vedno v zagati.

Tako smo imeli v Madonni di Campiglio, kjer so tekmovali za pokal »3-Tre« Muleja, ki je dosegel najboljši plasman v slalomu, in sicer 19. mesto z 2:11,7 v res hudi mednarodni konkurenci. Zmagal je Francoz Bozon z 1:57,7 pred Italijanom Millantem, Avstrijec Hillbrandom, Markom, Zimmermannom in drugimi najboljšimi italijanskimi, švicarskimi ter francoskimi smučarji. Zimmermann, ki je zmagal v veleslalomu ni mogel ponoviti uspeha, ker je padel, popoldne pa si je pri padcu, ko je treniral za smuk, nategnil še mišice in je tako smuk potokeel brez njegovega starta. V tem tekmovalstvu so se izkazali

islandski smučarji in Bolgar Dimitrov, ki je bil v slalomu 14. Francoz Duvalard si še ni opomogel od hudega padca na olimpiadi v Cortini in se je tudi v slalomu plasiral za Mulejem. V smuku je zmagal Mark pred Hillbrandom in Millantem.

V St. Imierju v Švici so tekmovali za pokal Kurikala. Kot smo že poročali, je bil Hebanja v teku na 15 km deseti, kar je lep plasman med 60 tekmovalci, saj je med drugim pustil za seboj vse Italijane, ki so bili prejšnja leta vedno boljši od jugoslovancev. Med 21 tekmovalkami pa je bila v teku na 5 km Mara Rekar peti, kar je tudi lep uspeh. Letos je na tem tekmovalstvu zmagala Nemka, medtem ko so prejšnja leta zmagovali Italijanke, najprej s Taffro, lani pa s Fides Romanin na čelu.

V skokih se je našim reprezentantom — seveda ne mladincem, ki je med njimi zmagal Jemc in ki so se kot moštvo izkazali kot najboljši srednjeevropski skakalci v mladinski konkurenci — kaj slabo godilo. Zidar je bil šesti, Krznarič 18., Rogelj 23., Oman 25. Triumfirali so Avstrijci, ki so od prvih desetih mest pobrali kar šest mest, pa tudi ostali so se zvrstili pred jugoslovani, čeprav so jih nekateri izmed njih premagali že letos na šibenski skakalnici. Avstrijci so ob temeljitih pripravah zelo napredovali in se potutijo na 80-metrskih in še večjih skakalnicah kot na malih. Habsatter, zmagovalac švicarske skakalne turneje, se je na nedeljskem tekmovalstvu v Zell am See uvrstil na četrto mesto za zmagovalcem Leodolterjem, ki se je razvil v enega naših boljših ter Müllerjem in Nemcem Bolckartom. Nastopilo je vsega skupaj 37 tekmovalcev iz srednjeevropskih držav, zato s plasmajem naših tekmovalcev res ne moremo biti zadovoljni. Medtem ko je drugoplasirani Müller skočil n. pr. 80 in 82,5 m, je od naših skokih najdlje Zidar, in sicer 76,5 m, drugi pa so bili precej krajši. To nas znova opozarja, da moramo našim skakalcem omogočiti temeljit trening kot pripravo za planiške skakalne tekme.

● Disciplinsko sodišče zagrebške nogometne podzveze je kaznovalo igralca Dinama Matuša s 2 mesečema prepovedi igranja zaradi pretepanja na tekmi Dinamo-Hajduk.

Ljubljana, 18. febr. — Javno prvenstvo v smučarskih klasičnih disciplinah, ki bi moralo biti prvi teden februarja

Brzovjavke

● ESTERSUND, 18. febr. (AP). — Svetovno prvenstvo v hitrostnem drsanju, ki se je včeraj končalo v Estersundu (Švedska), je osvojil Šved Knut Johanesen 188,152 točk, 2. Siljkov (SZ) 189,228, 3. Zibin (SZ) 189,743.

● KALINJIN, 18. febr. (TASS). — Jugoslovansko hokejsko moštvo Partizan je na gostovanju v SZ odigralo prvo tekmo v Kalinjinu proti mestni reprezentanci. Zmagali so domačini s 4:0.

● MOSKVA, 18. febr. (TASS). — Na šahovskem prvenstvu SZ so odigrali prekinjene partije iz prejšnjih kol. Boleslavski 1:0, Mikenas 1:0, Keres — Banjlik 1:0, Holmov — Tajmanov 0:1, Hasin — Mikenas 1:0, Aronjin — Holmov 1:0, Banjlik — Kiaman 1:0, Bronstein — Aronjin 1:0, Korčoj — Boleslavski 1:0, Stojlar — Banjlik remi, Gurgendize — Toluš remi in Spaski — Hasin remi. Po 18. kolu vodita Bronstein in Talj a po 12 točkami. Slede Keres 11,5 Spaski in Toluš 11 itd.

● SKOPJE, 18. febr. — Upravni odbor Nogometne zveze Makedonije bo, kar zadeva sistem nogometnega tekmovalstva v naši državi, zastopal stališče, naj bi imela prva neamaterska liga 14, druga pa 12 članov.

● BEOGRAD, 18. febr. (Tanjug). — Jugoslovanski strelci bodo imeli letos doma in v tujini več mednarodnih srečanj, in sicer s Poljsko in Grčijo v Beogradu ter udeležbo na mednarodnem prvenstvu v Bukarešti 20. septembra. Najpomembnejše pa bo seveda evropsko prvenstvo za mladince in ženske od 5. do 15. septembra v Beogradu.

● BEOGRAD, 18. febr. — Naši jugoslovanski kolesarji se bodo letos udeležili mednarodne kolesarske dirke Varšava-Berlin-Praga. Na priprave, ki jih bo vodil zvezni trener Dragiša Ješić, ki bodo od 4. do 24. marca v Opatiji, so poklicani: Petrović, Jugo, Valčić, Cvejin, Ješić, Levačić, Bajc, Bergant in Vuksan.

V Ljubljani in je bilo zaradi slabih snežnih razmer preloženo, na dneve od 21. do 24. t. m., sedaj na Pokljuki in v Planici. Na Pokljuki bodo tekmovali v teh in skokih za kombinacijo, skoki kot taki pa bodo na eni izmed planiških skakalnic. Verjetno bodo na 55-metrski skakalnici ob Jelesniški progi v Planici, ker to zahtevajo amaterske organizacije drugih republik, v Sloveniji pa so s tem predlogom nezadovoljni, ker bi morali zaradi treh, štiri skakalcev vsi ostali skakalci zamenjati 80-metrsko skakalnico za mnogo manjšo, kar jim vsekakor ne bo v korist. Našim skakalcem manjkajo skoki na 80-metrski skakalnici. To je razvidno tudi iz njihovih plasmajev na 80-metrskih in večjih skakalnicah v tujini, medtem ko so se na manjših skakalnicah v Švici in na ljubljanski kar dobro odrezali v mednarodni konkurenci.

Spored tekmovalstva je naslednji: četrtek 21. t. m.: tek na 10 km za mladince in tek na 30 km za članice; petek 22. t. m.: tek na 5 km za mladince in na 10 km za članice ter skoki za člane in mladince za kombinacijo; sobota, 23. t. m.: štafeta 3x5 km za mladince in za članice ter tek na 15 km za članice; nedelja 24. t. m.: štafeta 4x10 km za članice — vse na Pokljuki, v Planici pa bodo kot rečeno skoki za mladince in člane.

Prenehalo je utripati srce naše ljubljene

Gizele Dular-Peršin roj. Volkar

Pogreb bo v sredo, 20. februarja ob 17.30 iz Andrejeve mrliške vežice na pokopališče Zale.

Ljubljana, 18. februarja 1957.

Zaluzjoči: Tone Peršin; otroci Desanka, por. Ropotar, Punčič, Katra, Marijana in Tonček ter rodbine Volkar, Kessler, Goršič in Dular.

PATRICK QUINTIN IŠČEM SAMEGA SEBE

— Dvoje: glavna in stranska.
— In koliko je prostorov?
— Kuhinja, jedilnica in spalnica.
— Ali veš, katero okno spada k spalnici?
— Vem, — in me je odpeljala spet ven, da bi mi ga pokazala.
— Pogledala bova, — sem šepetaje nadaljeval, — ali je Gordy v njej. Če spi in nama uspe, da ga ne zbudi,va, toliko bolje.
— In potem?
— Potem bova skušala natanko dognati, ali sta Gordy in Selena morilca. Te je strah?
Močno mi je stisnila roko, ugasila svetilko in zavila potihoma mimo garaže. S težavo sem se prestopal za njo.

Odšla sva proti zadnjim hišnim vratom. Mesec je obeval okna in prednja vrata. Murney je povzpela ob zadnjem oknu z leve strani čez podzidek in jaz sem se postavil za njo. Oba hkrati sva videla, da je bila soba prazna. V kotu je visela nekakšna posteljna mreža s stropa in na njej je bila blazina. Odeje ni bilo. Podoba je bila, da mreža že dolga leta ni bila v rabi.

Potem sva pogledala skozi sosednje okno v kuhinjo in nato še skozi tretje v drugo sobo. Tako sva pregledala vso hišo. A brez haska. Bil sem prepričan, da v hiši ni sledi ne za Gordyjem ne za kom drugim.

— Toda njegov voz je v garaži. Ne more biti daleč od tod, — je Murney iskala izhod iz zagate in jo je streslo.
— Mar misliš, da naju je slišal, in da se je skril?
— Stopiva v hišo in jo pregledava natančneje!

Vrata so zaškrpala, ko je Murney pritisnila od kljuko in jih potisnila navznoter. Z muko sem se vzel po treh stopnicah do njih in potem sva oba vstopila v kuhinjo. V njej je odvrtno dišalo po crknjenih miših.

Murney je spet prižgala svojo svetilko in posvetila po prostoru. Bil je popolnoma zapuščen. Nikjer nobene prazne konzerve ne druge posode, nobenega odpadka, niti najmanjšega, ki bi pričal o kakem stanovalcu. Prav tako zapuščen je bila tudi sosedna soba. S stropa je celo visela ogromna pojčevina, razpetja iz vogala zidu vse do vznožja postelje.

— Tu vsaj mesec dni nikogar ni bilo, — sem dejal.
— A voz? — mi je besedo ustavila Murney z drhtečim glasom. — Če Gordyja ni tu, čemu njegov avto?

Stopila je stran, še zmeraj s ključi iz avtomobila in svetilko v rokah, ter je s snopom njene svetlobe tipala po sobi na vse strani. Tedaj me je popadla obupna misel, ki mi je prekrizala vse moje sumnje, da me je zagomazelo prav do hrbtnice.

Tudi druga soba je bila prazna. Smrad, ki ga je bilo čutiti že v kuhinji, je bil v njej neznosen do skrajnosti.

Pod je škripal pod najinimi nogami.

— Pojdiva, — je Murney od gnusa komaj izdavila iz sebe. Pramen svetlobe iz njene svetilke se je prav tedaj za delec sekunde ustavil v kotu pred nama.

— Murney!
— Kaj je?
— Ustavi se! Posveti v ta kot!

Stožec svetlobe je obsijal nekaj plošč na tleh, ki so bile očitno premaknjene. Nekaj iveri je bilo razsutih okoli njih. Nedvomno je nekdo še nedavno nekaj delal ondod.

— Poglej! — se mi je glas nemirno privzdignil.
— Ali...
— Poglej, pripogni se!... Jaz tega ne morem.

Bil je to eden tistih trenutkov, ko ni treba izreči misli, ki je že tako vsakomur jasna. Murney mi je izročila svetilko, ki sem jo prijel z dvema prostima prstoma leve, s katero sem držal berglo. Tako sem svetil v kot, ko je Murney, hi je počenila k tlom, skušala dvigniti s poda eno od plošč. Res ji ni bilo težko. Prislomila je ob zid in dvignila še drugi dve. Delala je naglo, ko da bi jo strah priganjal. Privzdignila je že štiri plošče. Tedaj sem stopil bliže, da bi pogledal v luknjo, ki je zevala v podu. Murney je bila vstala in se me oprijela. Zastokala je, vztrepetala z vsem telesom.

Slutil sem že, kaj bova videla. Bilo je odurno. En sam pogled je bil že preveč. Pod podom je ležalo stlačeno truplo človeka, ki mu je strel iz revolverja raztrgal prsa in mu vzel življenje.

Murney mi je krčevito zagrebala svoje prste v roko. Njen stok je bil zdaj nenadno obupen jok.

— Gordy! Gordy!

Najina preiskava je bila končana.

DNEVNE NOVICE

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA
za nujne primere od 18. do 23. febr.,
nočna od 20-7, ob nedeljah in praz-
nikih ves dan.

Zdravstveni dom Center: dr. Rado
Zargi, tel. 23-363, Beethovnova ul. 4,
dr. Hubert Pupis, tel. 31-052, Titova
cesta 25b-II.

Zdravstveni dom Bežigrad: dr. Vla-
dimir Orel, tel. 32-390, Titova cesta 77.
Zdravstveni dom Šiška: dr. Rafko
Ponikvar, tel. 20-748, Celovška c. 26.
Zdravstveni dom Vič: dr. Milan
Hodalič, tel. 20-497, Emonska cesta 2.
samo v primeru odsotnosti klicati tel.
št. 32-740 ali 21-519, ob nedeljah 21-797.
Zdravstveni dom Rudnik: dr. Fe-
dor Krejčí, tel. 20-767, Privoz 18, v pri-
meru odsotnosti zdravnika klicati tel.
LM št. 20-500.

Zdravstveni dom Moste: Povšetova
št. 80, ima zdravniško dežurno službo
dr. Joža Čubek, tel. 30-626.

Zdravstveni dom Sentvid nad Ljub-
ljano, tel. 731 ali 741.

»PUTNIK« - SLOVENIJA

obvešča:

SKOFJA LOKA - POZORI!
PUTNIK SLOVENIJA prireja v
sredo, 20. februarja s pričetkom ob 20
PREDAVANJE »IZLET V ITALIJO«.
Predavanje bo v dvorani kulturno-
umetniškega društva na Spodnjem
trgu. Vstop prost.

LJUBLJANCANI!

PUTNIK SLOVENIJA prireja v
četrtak, 21. februarja s pričetkom ob
20. uri PREDAVANJE »IZLET V ITA-
LIJO«. Predavanje bo v stekleni dvo-
rani hotela UNION (vhod skozi re-
stavrarijo). Zaradi velikega zanimanja
je to že tretja ponovitev predava-
nja. Vstop prost!

Nadveze zanimivo pripravljenostjo o
šestdesetnem avtobusnem izletu PO
ITALIJO, ki ga je priredil konec pre-
teklega leta PUTNIK SLOVENIJA.
SPREMLJA 200 BARVNIH DIAPOZI-
TIVOV. Na predavanju boste lahko
tudi dobili program letošnjih izletov
in potovanj, ki jih prireja PUTNIK
SLOVENIJA. K številni udeležbi na
predavanju VABI.

PUTNIK SLOVENIJA

Uprava cest OLO Ljubljana javlja,
da je zaradi okvare mostu čez Pod-
lipščico na cesti III. reda št. 1208 cesta
zaprta za ves promet v odseku od od-
cepa ceste št. 1204 v km 3,60 do Horjula.
Cesta je zaprta za nedoločen čas.

Uprava za ceste OLO Gorica obve-
šča, da je cesta III. reda št. 1052 na
relaciji Ročnik-Kambrovec do na-
daljnjeje zaprta za vsa motorna vo-
zila zaradi porušitve podpornega zidu.

ISOL

čisti kovine in
steklo!

Negovana žena uporablja hormon-
ske (nočne) in vitaminske (dnevne)
kreme »Eveline« za suho ali mastno
kožo. Dobite jih v drogerijah in Na-Ma
povsod.

FLEX je najboljšo sredstvo za čiš-
čenje madežev. To ve vsak otrok.
Zahtevajte FLEX, kjer kupujete milo.

TEINT BELL je edinstveno koz-
metično sredstvo. Preden greš na ples,
v gledališče ali v družbo napravi si
kozmetično masko TEINT BELL.

PREDAVANJA

Prirodoslovno društvo v Ljubljani
vabi na poljudno-znanstveno predava-
nje prof. dr. Svetozarja Iliešića: Kako
reke živijo. Predavanje, spremljano
z diapozitivi, bo danes ob 20 v pri-
rodoslovni predavalnici na Univerzi,
vhod iz Gosposke ulice.

Geografsko društvo Slovenije vabi
na predavanje asistenta Milana Sifer-
ja z naslovom: »Nekaj o periglacialu
na Slovenskem s posebnim poudarkom
na Kamniški Bistrici«. Predavanje bo
v sredo, 20. februarja ob 20 v balko-
nski predavalnici na Univerzi.

KONCERTI

V petek, 22. februarja, koncert za
zeleni abonma. Dirigent Slavko Zlatič
iz Zagreba. Solisti Vanda Gerlovičeva,
Božena Glavakova, Janez Lipušček in
Danilo Merlak, pianisti Marijan Lipov-
šek, Pavel Sivic, Zdenka Lukac-Car-
jeva in Jeni Srebot Komarjeva. Sla-
venskega »Pečaribara« in Slavinskega
»Svatbo« izvajata mešani pevski zbor
Slovenske filharmonije s spremljavo
instrumentalistov.

2 BLEDA

Francoski zabavni film »Štirje brez
postelje«. Predstava ob 20. Mladini iz-
pod 16 let vstop k večernim predstavam
tudi v spremstvu staršev ni dovoljen.

Družbene organizacije terena Poljane I. naznanjajo vsem svojim članom, da je
zadeta od srčne kapi umrla naša članica in neumorna sodelavka tovarišica

FRANCKA BABŠEK

uradnica MLO v pokoju

Na njeni zadnji poti jo bomo spremlili v sredo, 20. februarja 1957, ob 16.30 na pokopališče v Štepanji vasi.

Ljubljana, 18. februarja 1957.

SZDL TERENA POLJANE I., ZVEZA BORCEV »24 TALCEV«
IN OSNOVNA ORGANIZACIJA ZK TERENA POLJANE I.

Umrla nam je ljuba, dobra sestra, teta, svakinja in nečakinja

FRANCKA BABŠEK

uradnica MLO v pokoju

Do pogreba leži v Nikolajevi mrliški veži. Pogreb bo na pokopališču v Štepa-
njo vas v sredo, 20. februarja 1957, ob 16.30 od štepanjskega mostu — Kodeljevo.

Ljubljana, 18. februarja 1957.

ZALUJOČI: SESTRE, BRATJE, SVAKINJE IN SVAKI,
NEČAKI, NEČAKINJE TER OSTALO SORODSTVO

Umrla nam je ljuba, dobra sestra, teta, svakinja in nečakinja

FRANCKA BABŠEK

uradnica MLO v pokoju

Do pogreba leži v Nikolajevi mrliški veži. Pogreb bo na pokopališču v Štepa-
njo vas v sredo, 20. februarja 1957, ob 16.30 od štepanjskega mostu — Kodeljevo.

Ljubljana, 18. februarja 1957.

ZALUJOČI: SESTRE, BRATJE, SVAKINJE IN SVAKI,
NEČAKI, NEČAKINJE TER OSTALO SORODSTVO

List izdaja in tiska Glasopisno založniško podjetje »Ljudska pravica«, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6, telefon 39-181 — Notranjepolitična gospodarska rubrika Gorišičeva 5/III, telefon 20-507 — Kulturna
rubrika Nazorjeva ulica 10/II, telefon 21-887 — Uprava: Kopitarjeva ulica 2, telefon 39-181 — Telefon za naročnino 31-030 in oglase 31-358 — Telefon poslovalnice na Titovi cesti 22-322 — Mesečna naroč-
nina 250 din. za tujino 600 din — Tekoči račun 60-KB-6-2-1393 — Poštni predal 42 — Poština plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo

RADIO LJUBLJANA

Sporod za torek, 19. februarja

Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00,
13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00 in 22.55.

5.00-7.00 Dobro jutro, dragi poslu-
šalci! (pester glasbeni sporod) — vmes
ob 6.30-6.40 Reklame in obvestila —
7.10 Zabavni zvoki — vmes ob 7.20-7.25
Naj jedilnik — 8.05 »Koroška« v narodni
pesmi — 8.30 Igra harmonikarski zbor
»Kajuh« — 9.00 Radijski roman — Ana-
tolij Vinogradov: Paganini - V. — 9.20
Antonin Dvořak: Koncert za klavir in
orkester — 10.10 Od melodije do melo-
dije — 11.15 Za dom in žene — 11.30 Iz
solistične glasbe — 12.00 Kmečka godba
in Fantje na vasi igrajo in pojo za ve-
selo opoldne — 12.30 Kmečka univerza
— Ferdinand Trench: Organizacija izko-
riščanja kmetijske mehanizacije — 12.40
Krešimir Baranović: Makedonska suita
— 13.15 Zvonimir Krključ poje zabavne
melodije — 13.30 Pester operni sporod —
14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike —
14.35 Naši poslušalci čestitajo in po-
dravljajo — 15.15 Zabavna glasba, vmes
reklame — 15.40 Tečaj francoskega je-
zika — 15.55 Tečaj angleškega je-
zika — 40. lekcija — 16.10 Po-
poldanski simfonični koncert — 17.10 Za-
bavna in plesna glasba na tekočem tra-
ku — 18.00 Sportni tednik — 18.30 Samo-
spevi jugoslovanskih skladateljev — 19.00
Radijski dnevnik — 19.30 Zabavna glas-
ba, vmes reklame — 20.00 Domače ak-
tualnosti — 20.10 Makedonske narodne
pesmi poje Ljubljanski komorni zbor —
20.30 Radijska igra — Camus: Obsedno
stanje (prva izvedba) — 21.30 Igra ve-
liki zabavni orkester — 22.15 Iz ko-
morne glasbe — 22.15-23.00 UKV pro-
gram: Plesna glasba — 23.00-24.00 Od-
daja za tujino — na valu 327.1 m (Pre-
nos iz Zagreba)

II. program

12.30 Melodije v duzu in molu — 13.00
Napoved časa, poročila in vremenska
napoved — 13.10 Simfonični koncert —
14.20 Ljubljanska kronika in obvestila —
14.35 Naši mladinski in otroški zbori
pojo — 15.00-15.15 Napoved časa, poro-
čila in vremenska napoved — 22.15-23.00
Plesna glasba

MARIBORSKE VESTI

DEŽURNA LEKARNA
Torek, dne 19. februarja: lekarna
»Planinka«, Glavni trg 20.
Sreda, dne 20. februarja: lekarna
»Pri gradu«, Partizanska cesta 1.

KINO

PARTIZAN: Ital. barvni film »Atila«.
UDARNIK: Amer. film: »Ne kot tujec«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Torek, 19. februarja ob 19.30: Puccini:
»La Bohème«. Red B. Nekaj sedežev
in stojšč v prodaji.
Sreda, 20. februarja ob 19.30: Betti:
»Zločin v sodni palači«. Red Sreda.
Nekaj sedežev in stojšč v prodaji.

IZ PTUJA

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ
Torek, 19. februarja ob 20: B. Nušič:
»Narodni poslanec«. Red A in izv.
Četrtek, 21. februarja ob 18: B. Nušič:
»Narodni poslanec«. Red LMS II.

KINO

MESTNI KINO: jugoslovanski film
»Pesmi iz Kzmbare«.

IZ MURSKE SOBOTE

»PARK«: danski film »Še ni pre-
poznor«. Predstava ob 20.

VESTI IZ TRBOVELJ

»DELAJSKI DOM«: ameriški film
»Beli jorgovan«.

SGP »PRIMORJE« — AJDOVŠČINA

razpisuje

javno licitacijo

pečarskih in steklarskih del za:

Stanovanjska hiša v Ilirski Bistrici	1.016.000	90.000
Stanovanje MLO Ajdovščina	548.000	83.000
Petorček v Anhovem	486.000	72.000
DOZ upravno poslopje Nova Gorica	761.000	178.000

Licitacija bo 2. marca 1957 ob 12. uri na direkciji SGP
»Primorje« v Ajdovščini. Ponudbe oddajte do navedenega dne
v Ajdovščini. Popise in razpisne pogoje lahko vsak dan
osebno ali po pošti dvignete na direkciji.

489

DROBNI OGLASI

DVOSOBNO STANOVANJE v Ljub-
ljani ali bližnji okolici, najraje na
Gorenjskem, iščem proti dobri na-
gradi. Plačam event. adaptacije ali
dograditve. Dober najemnik. — Na-
slov v upravi LP. 496-7
SOFERJE C in D KATEGORIJE sprej-
memo. Zglasite se v upravi ECZ,
Ljubljana, remiza.

ZADRUŽNO
OBRTNO PODJETJE
AGROSERVIS
MURSKA SOBOTA

sprejme takoj v stalno službo

obratovodjo

Pogoj: Absolvent delovod-
ske šole z najmanj 5-letno
prakso v avtomehanični
stroki ali mojster-avtome-
hanik z 10-letno prakso

avtoelektričarja

Pogoj: Kvalificiran delavec
s 5-letno prakso

Za obe mesti je pogoj odslužen
vojaški rok. — Plača po tarif-
nem pravilniku oziroma dogo-
voru.

487

»INTERCOMERC«

GENERALNA TRGOVSKA ZASTOPSTVA — BEOGRAD, TERAZIJE 27-III.

KONSIGNACIJSKO SKLADIŠČE, BEOGRAD

Ulica 29. novembra št. 1, telefon 23-323

ZARADI PREHODA NA DELO S KONSIGNACIJSKIMI SKLADIŠČI IN PRENE-
HANJA Z DINARSKO PRODAJO

PRODA

rezervne dele za traktorje

»ANSALDO« TCA/70 in TCA/60, »FORDSON MAJOR« in
»FORD FERGUSON« po dinarskih cenah, ki so znatno
nižje od danes najugodnejših cen na trgu

V REZERVNIH DELIH ZA TRAKTOR »FORD FERGUSON« JE VEČJA
KOLIČINA REZERVNIH DELOV ZA SASIJO, KI SO ISTOVETNI Z NOVIMI
TRAKTORJI »FERGUSON« Z VGRAJENIMI TRICILINDRSKIMI MOTORJI
»PERKINS«, IZDELEK INDUSTRIJE TRAKTORJEV IN STROJEV, ZEMUN

PRAV TAKO JE MED DELI VEČJA KOLIČINA STANDARDNIH KARDAN-
SKIH SKLEPOV, TIMKEN VALJNIH LEŽAJEV, REZERVOARJEV ZA
GORIVO IN OSTALIH DELOV, KI USTREZAJO ZA RAZLIČNE VRSTE
VOZIL

TRGOVSKIM MREŽAM, REMONTNIM PODJETJEM IN SERVISNIM POSTAJAM
DAJEMO NADALJNI OSEBNI RABAT

ZA VSA POJASNILA SE BLAGOVOLITE OBRNITI NA ZGORNJI NASLOV

614

CELJSKE VESTI

CELJSKO GLEDALIŠČE

Torek, 19. februarja ob 19.30: Nash:
»Vremenski«. Gostovanje v Velenju.
Sobota, 23. februarja ob 20: Shakes-
peare: »Ukročena trmoglavka«.
Gostovanje Drame Slov. narodnega
gledališča iz Maribora.

Nedelja, 24. februarja ob 15.30: Patrick:
»Vroč kri«. — Gostovanje Drame
SNG iz Maribora:
ob 20: Bratki Kreft: »Kreature«.
Gostovanje Drame SNG iz Maribora.

KINO

METROPOL: Italijanski film »Šuk-
nja«.
»UNION«: jugoslovanski film »Veliki
in mali«.

IZ ZALCA

KINO
Sovjetski barvni film »Matis. Pred-
stava ob 19.30.

Urade, ustanove, podjetja, družbene organizacije in posamez-
nike opozarjamo, da je izšel v naši založbi

ZAKON O SPLOŠNEM UPRAVNEM POSTOPKU

CENA 100 DINARJEV

V kratkem bo izšel v naši založbi tudi

ZAKON O PRAVDNEM POSTOPKU Z UVODNIM
ZAKONOM O PRAVDNEM POSTOPKU

CENA OKROG 100 DINARJEV

»URADNI LIST LRS«, LJUBLJANA
Erjavčeva 11 a

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »KOMUNA«

Francoski film

»Očka, mamica,
služkinja in jaz«

Tednik: Filmske novosti. Predstave
ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi:
Robert Lamoureux

KINO »SLOGA«

Ameriški film

»Trobente opoldne«

Tednik: »Otok galebov«, F. N. Pred-
stave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 je
matineja istega filma

KINO »UNION«: amer. barvni film

»Poletno potepanje«. Brez tednika.
Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V gl.
vlogi K. Hepburn in Rossano Brazzi.
KINO »VİC«: amer. barvni film »Bitka
v soteski«. Tednik: F. N. Predstave
ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi:
Joel Chandler.
Prodaja vstopnic v obeh kinematog-
rafih od 9.30-11 in od 14 dalje.

KINO »SOČA«: ameriški film »Zelma

tes. Predstave ob 16, 18 in 20. Pro-
daja vstopnic samo od 14 dalje.
KINO »LITOSTROJ«: ameriški film »Ve-
lika ura«. F. N. št. 5. Predstava ob
20. Prodaja vstopnic eno uro pred za-
četkom predstave. Zadržite!

MILADINSKI KINO: predvaja sloven-
ski film »Trenutki odločitve«. Pred-
stavi vsak dan ob 10 in 15.

KINO »TRIGLAV«

Ameriški film

Skrivnost
zapuščenega vrta

Tednik: V glavni vlogi: Herbert Mar-
shall in Margaret O'Brien. Pred-
stave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstop-
nic od 15 dalje. Danes zadnjič. Jutri
italijanski film »Kruh, ljubezen in
ljubosumnost«.

KINO »ŠISKA«

Ameriški barvni film

V koloradskih
kanjonih

V glavni vlogi: Richard Basehart in
Phyllis Kirk. Predstave ob 16, 18 in 20.
Prodaja vstopnic od 14 dalje. — Na
sporedu samo še danes in jutri.

487

JEDRSKI FIZIKI NA NOVIH POTEH

Tik pred koncem leta so sporočili ameriški fiziki, da so odkrili novo metodo za pridobivanje jedrske energije. Bajje pri tej novi metodi ne nastopajo visoke temperature, ki so, kakor je znano, pri spojitvi vodikovih atomov neizogibne. Kalifornijski znanstveniki, ki jim je uspela nova metoda, domnevajo po nekaterih znakih, da so dosegli podoben uspeh tudi sovjetski znanstveniki, ki nemara že delajo po novi metodi.

Znanstveniki kalifornijske univerze in nekateri člani ameriške komisije za atomsko energijo, ki so na tiskovni konferenci hkrati opisali novo metodo, so primerjali novi postopek s termionkularno reakcijo, ki nastopi v vodikovi bombi. Kot je znano, se pri

temperaturi nekako milijon stopinj Celzija spojitva po dva lahka vodikova atoma v enega težkega. Novemu postopku so dali ime »katalizirana jedrska reakcija«, znanstveniki pa upajo, da bo ta metoda izpolnila davne človeške želje: zagotovila bo skoraj neizčrpen vir velikanskih množin energije.

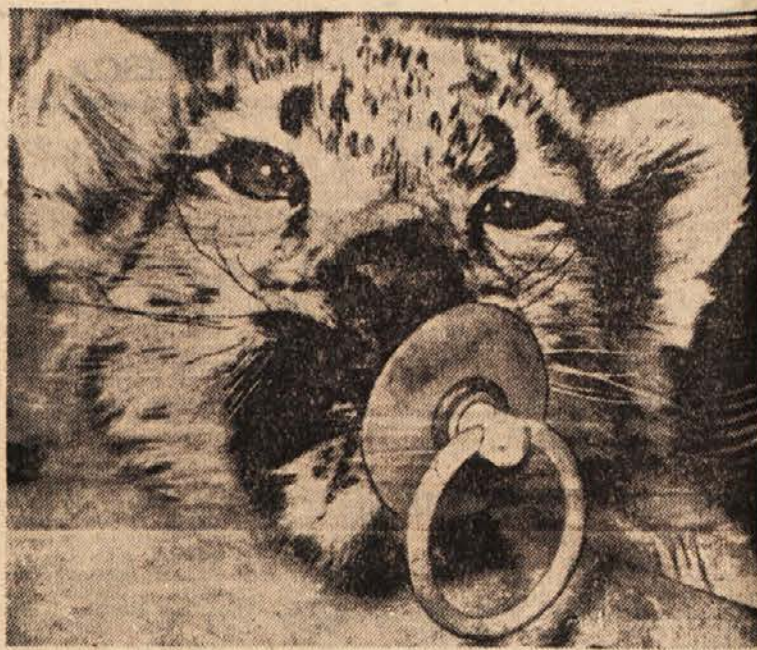
Postopek za pridobivanje energije so opisali takole: atoma se združita tako, da se proton in

atom težkega vodika nevtron stopita v helij 3, pri tem pa nastane energija 5,4 milijona voltov.

Kakor so povedali omenjeni znanstveniki na tiskovni konferenci, elektroni v normalni molekuli le slabo pritegujejo komponentne atome. Elektrone pa je mogoče nadomestiti s težkimi negativnimi mezoni. Ker je mezon 210-krat težji od elektrona, obkroža jedro v prav tolikokrat krajši razdalji, s tem pa jedra

tesneje povezuje med seboj. Zaradi tega je več možnosti, da jedra trčijo in s tem sprostijo jedrsko reakcijo. Procesu so dali vzdevek »katalizirana reakcija« zato, ker mezon pri tem ni uničen, marveč ga samo vrže iz molekule in lahko sproži novo, torej verižno reakcijo.

Za sedaj lahko pridobivajo jedrsko energijo po novem postopku samo v laboratorijih, ker traja življenjska doba mezonov komaj dve milijoninki sekunde, potem pa razpadejo v druge sestavine. Od postopka si obetajo znanstveniki neprecenljive koristi, če jim bo uspelo nadomestiti mezone s trajnejšimi delci. Po izjavi enega izmed njih se je to baje — seveda za sedaj samo po nekaterih znakih sodeč — že posrečilo sovjetskemu jedrskemu strokovnjaku Alikanjanu.

Slive tudi pozimi

Na dvorišču sodarja Upalevskega iz Prilepa raste sliva, ki ohrani plodove tudi pozimi. Drevo stoji med dvema zidovima, ki ga varujeta pred vetrovi. Plodovi baje ostanejo sveži vse do trde zime in ne odpadejo.

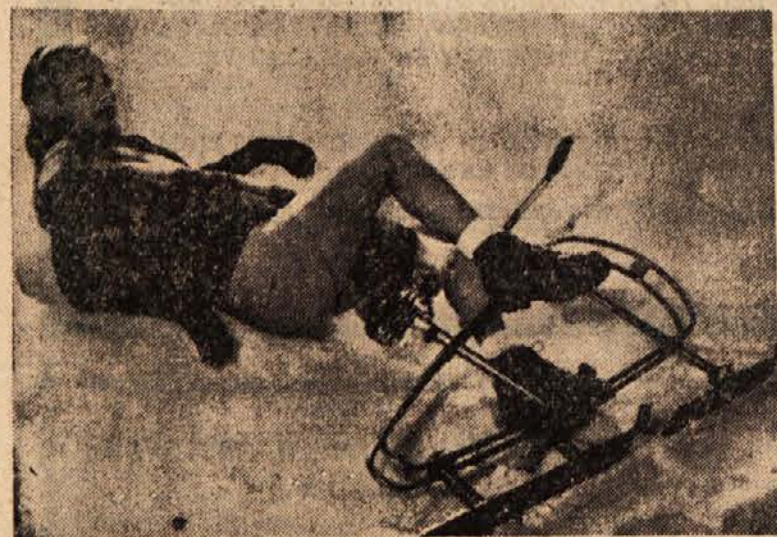
V kjöbenhavenskem živalskem vrtu imajo leopardjega mladčka, ki ga mati ni mogla dojit, in se je moral navaditi na kravje mleko iz steklenice. Kot pravi dojenček pa se ne brani niti cuceljna, kot kaže prirčni posnetek...

Svet pred neandertalcem

V zvezi z nedavnim izkopavanjem v bližini Londona, meni dr. Kenneth Aukley, ki ga nje-

govi kolegi imenujejo »Sherlock Holmes antropologije«, da utegnejo biti tamošnje najdbe dokaz, da so bili ljudje že mnogo pred neandertalskim človekom, ki je živel nekako pred 25.000 leti. Izkopavanj v kraju Svansky so se lotili, da bi podkrepili prejšnje odkritje lobanjske kosti, ki je bila stara okoli 100.000 let, in z večjo gotovostjo potrdili, da je človek iz Svanskyja starejši kakor neandertalec.

Stevilni znani antropologi še vedno niso dokončno ovrgli teorije, ki je po njej neandertalec najstarejši človek na svetu, prav tako pa ne zanikajo verjetnosti hipoteze, ki je po njej neandertalec samo ena veja na debelu mnogo starejše, toda sodobnemu človeku anatomsko bolj podobne vrste, tej pa je pripadal tudi človek iz Svanskyja. O lobanji, ki so jo našli v bližini Marburga v nemški pokrajini Hessen, so v začetku trdili, da je pripadala ženi neandertalskega tipa. Italijanski profesor Sergio Sergi pa je dokazal, da ta lobanja ne pripada neandertalcu, marveč »homo sapiensu«, ker kaže značilnosti, ki so skupne s sodobnimi ljudmi. Po najnovejših proučevanjih je najdena lobanja vendarle stara okoli 100.000 let, zato menijo strokovnjaki, da je to najstarejša človeška okamenina na svetu.

Drobne ZANIMIVOSTI

KRATKOTRAJNI POŽAR

Po novem postopku so nedavno pogasili požar v nekem angleškem premoženju. Področje požara po tem načinu obdaja z neizogibno mrežo, ki jo močijo s peno za gašenje. Poseben aparat pa opazuje, ali se ogenj širi na stran ali v globino. Požar so tako pogasili v eni minuti.

GAZAMOVANI MROŽI IN TJULENJI

Da bi zvedeli kar največ o življenju in potovanjih mrožev in tjulenjev, so pred kratkim začeli mlade mrože in tjuljenje zaznamovati s posebnimi kovinskimi ploščicami, podobno kakor ptice. Razumljivo je, da v tem primeru ne bodo uporabljali aluminijastih prstnikov, ki z njimi obročajo ptice, marveč bodo mladim mrožem in tjulenjem pritrili na hrbet kovinsko ploščico, ki bodo na njej zapisali vsi potrebni podatki. Ujete mlade mrože in tjuljenje bodo potem spet spustili v vodo. Mednarodna organizacija bo zbirala podatke o zaznamovanih živalih, pri čemer bodo posvečali posebno pozornost težji živali in kraju, kjer so ujeli zaznamovane tjuljenje ali mrože.

PODMORSKI PREDOR

Po načrtu bi moral biti do prihodnjega leta dograjen skoraj 5 km dolgi podmorski predor za avtomobilski promet med osrednjima japonskima otokoma Honšu in Kišiu. Predor, ki bodo zanj porabili nekaj nad 20 milijonov dolarjev, so začeli graditi leta 1938, vendar so dela ustavili ob izbruhu druge svetovne vojne. Dograjeni predor bo prometno dopolnilo znamenitega železniškega predora pod morakom ožino Kamon, ki so ga izročili prometu leta 1941 kot zvezo med otokoma Simonoket in Modži.

ROJSTVO NA KOLESU

V Kumanovu se je pripetil pred dnevi kaj nenavaden dogodek. Vera Mitreva je rodila na kolesu, ko jo je njen mož peljal v porodnišnico. Ko je začela porodno bolečino, v mestu ni bilo rešilnega avta, zato jo je zaskrbljeni mož posadil na kolo in se z nevzdržnim tovorom napotil proti bolnišnici. Med vožnjo je žena prosila moža, naj malo postoji, ker ji je zelo hudo, on pa je še hitreje pogнал. Nekaj trenutkov zatem je Vera vzklila: »Rodila sem otroka!« in v istem hipu je že držala v krilu novorojenčka. Mati in otrok sta v bolnišnici in se dobro počutita.

PORABA KALORIJ

Inštitut za psihologijo dela v Nemčiji je pred kratkim objavil zanimive podatke o porabi kalorij v človeškem organizmu. Pri normalnem delu porabi človek povprečno do 2,1 kalorije pri vožnji s kolesom 5,3, pri kopanju zemlje 7,5, pri vzponu po stopnicah pa je poraba kalorij največja. Tudi pri počasnih hoji po stopnicah porabi človek na minuto kar 15 kalorij.

Ko zamrznejo sovjetske reke, se začne sezona sovjernega ribolova: v debeli led vrtajo ribiči luknje in nastavljajo trnke. Tam okoli se zbere množica rib, ki hlastajo za zrakom, ribiči pa se veselijo bogatega plena.

Ko je Henry Crag vtaknil ključ v ključavnico, se mu je zazdelo, da je slišal korake z zgornjega stopnišča. Počasi je obrnil ključ in tiho stopil v temno prednjo sobo. Četudi se je pravzaprav strmoval svojega početja, je za trenutek obstal in prisluhnil. Spet se je zbudil v njem že znani sum: ali je Betsy sama? Te noči ga še ni pričakovala. Domneval je, da bo imel ob severni škotski obali dela za ves teden, vendar pa je z razbito ladjo opravil prej, kakor je mislil.

naglo odprl vrata in zagledal svojo ženo. Mirno je sedela poleg kamina, na tleh ob njej je bila bela mačka. Zdal je nežno skočila in ujela klobčič volne, zdaj spet pustila, da se je kotlila po sobi. Betsy je seveda govorila z njo. Mož se je zadovoljno nasmehnil. Celo gibčno živalco je nežno pobožal, čeprav je sicer ni maral.

Henry je bil vesel in miren. Toda — ali je bil v resnici popolnoma miren?

»Ali poznaš Rourkeja?« je nenadoma vprašal ženo.

»Rourke?« Betsy je mirno dvignila svoje modre oči s temno obarvanimi trepalnicami.

Potapljačeva

F. BAYER

Začel si je slačiti vetrni jopič, ki je zaudarjal po blatu in močvirju. Betsy ni mogla trpeti tega vonja, zato je vselej sleskel jopič že zunaj.

Njegovo sumničenje je v resnici zbudilo še besede, ki jih je tistega dne izrekel neznanec. Besede, ki so pomenile začetek ljubosumnosti, so povezovali Betsyno ime z Rourkejevim.

Henry je o Rourkeju že slišal. Ljudje so govorili, da je bogat, saj je imel avto in jahto »Sirena«. Henry je to jahto že videl, ko so jo v zalivu pripravljali na poletno vožnjo.

Lahko je domnel, da ima Rourke rad vse tisto, kar je lepo. Na primer lepe ženske. In Betsy, ta je bila lepa.

Previdno se je vzpenjal po stopnicah in naglo obstal. Jasno je slišal Betsyn nežni glas. Smejala se je in govorila. Henry je

»Ne morem se spomniti. Zakaj sprašuješ?«

»Kar tako,« je dejal brezbrizno.

»Zakaj si vprašal?« je vztrajala Betsy. In Henry je zaradi njenega glasu vse priznal.

»Kdo si je drznil govoriti o takšni podlosti?« je vzklila Betsy. Bila je žalostna in zelo huda.

»To bi tudi sam rad vedel!« je jecjal Henry. — Neke naslednje noči so ga poklicali. Nujni SOS reševalne skupine, ki je v njej delal. Pri svetilniku se je potopila ladja in Crag je moral kar najhitreje na kraj nesreče.

Odšel je v drugo sobo in po nesreči prevrnil pladenj s posodo za kavo, ki je padla po tleh in se razbila. Srdito je vzklila. Ko bi bila vsaj Betsy doma.

svetu so ljudje, ki jih varuje denar, pa če so živi ali mrtvi!«

Ko se je Crag potapljaj, se je izgubljala zelena svetloba s površine. Prižgal je podvodno svetilko in zakoračil v temnozeleni mrak. Dno je bilo peščeno in skoraj brez alg. Videl je obrise potopljene ladje. Počasi se ji je bližal.

Po telefonu je zaskrbel Joev glas: »Rourkeja boš že spoznal. Ima ognjenordeče lase in črne brke.«

Brez skrbi, ga bom že spoznal!« je odvrnil Crag in krenil naprej.

Pramen luči je zdaj usmeril proti ladji. Razmišljal je, kako je nekaterim ljudem usojeno, da jim življenje nenadoma ugasne kakor sveča v vetru. Zdal Rourke ne bo več mogel zapeljati nobene ženske. Tudi njegove ne.

Nekaj metrov pod morjem je nenadoma zadržel ob misli, da spravlja svojo ženo še vedno v zvezo s tem človekom. Bil je že pri potopljene ladji. Pot mu je preprečil lesen zid. Zapreko je odstranil s sekiro.

»Ali si že kaj našel, Crag?«

»Ne, še ničesar.«

Stopnice so vodile proti kabini. Vrata so bila zaprta. Crag je pritisnil na kljuko. Vodni pritisk je bil tako močan, da ni mogel odpreti vrat, zato je uporabil sekiro.

»Sem že v kabini,« je sporočil po telefonu, »toda o Rourkeju ni sledu.«

V mraku so stoli in mize udarjali drug ob drugega. »Vse se je moralo zgoditi zelo hitro,« je pomislil Crag in zadržel, ko se je zvil v prizor. Zatem je iznova sporočil:

»V razbiti ladji ni utopljenec. Gotovo so bili vsi na krovu, ko se je pripetila nesreča. Ničesar ni videti.«

Glas mu je zastal v grlu. Njegove zadnje besede so se spremenile v šepet. Njegove oči so se s strahom uprle v debelo steklo in se ustavile na nečem, kar se je v beli svetlobi premikalo proti njemu. V grobni tišini globine je zdaj prinašalo, zdaj spet odnašalo Betsyno belo mačko s široko mokro pentljo okoli vratu. Kakor da so mu konci pentlje zasmehljivo pomahovali...

NEUKROČENO MESTO

RADO KRACELJ
MILAN MAVER

289
Tine je obvisel na vrvi nekaj metrov pod ploščadjo. Z nogami se je upri ob zid, potem pa pomočil svoj dolgi čopič v barvo in napisal na stolp dve veliki rdeči črki: OF. Ko je bil gotov, je tiho poživčal. Marko in Janez sta ga dvignila in ga spet spustila na drugi strani stolpa; ko je opravljal tam, pa še na tretji strani. Ko sta ga tretjič potegnili nazaj na ploščad, si je odvezal vrv.

290
Vsi trije so se povzpeli po leseni lestvi v zgornji stolp, na zgornjo ploščad. Janez si je odvil zastavo, ki jo je imel ovito okrog pasu, in jo na spodnjem koncu obežil s svincem. Potem so se naglo lotili poglavitnega opravka nočne akcije: zastavo so močno pritrdili in jo spustili, da se je odvila in zavijala v svezem nočnem vetru, ki je vel od planin, nad katerimi so dremavo mežikale zvezde.

291
V istem hipu, ko je s cerkvenega stolpa zaplahutala zastava, se je s ceste oglašil pritajen žvižg: Ivo je posvaril tovariše. Po cesti je prišel samotni ponočnjak. Po naključju se je ozrl na cerkveni stolp in opazil tri sence, ki so po žvižgu v hipu izginile, s stolpa vihrajejo zastavo in četrto senco, prilepljeno za plot. Zmajal je z glavo, potem pa stopil do Iva, ki je otrpnil od strahu.